

NATURFREDNING I NORGE

ÅRSBERETNING 1934

DOMENICO VENEZIANO:
Kvinneportrett.

Einar Sexow.
Henrik Grevener.
Anders Bugge.

Verdens Kunsthistorie

Boken tåler at anskues fra alle sider og synspunkter og vekker samme glede som kunsthistorie, trykk og bokkunst.

Victor Smith i Morgenavisen.

1600 sider. 400 tekstbilleder. 288 plancher i kobbertr.

Ialt 6 bind. Bind V utkommet. Pris pr. bind 8,50; ib. 10,50; med skinnrygg 12,50. Kan også fåes i 30 hefter à 1,70. Illustrert plan hos bokhandlerne.

H. Aschehoug & Co.

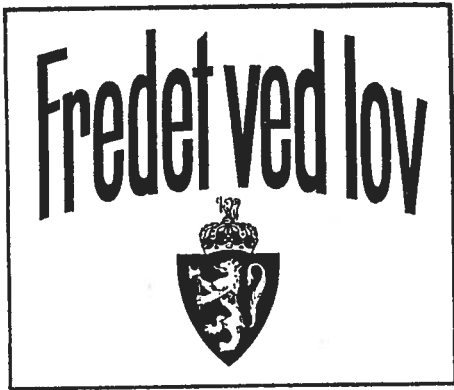

STEEN & STRØM'S
MAGASIN

Grunnlagt 1797

50 specialavdelinger.
Alltid det nyeste,
beste og billigste.

STEEN & STRØM ^{A/S}

Fredningsmerke for fredning i henhold til lovenes § 1.

Fredningsmerke i henhold til lovenes § 5.

FREDNINGSMERKER

LANDSFORENINGEN FOR NATURFREDNING I NORGE

ÅRSBERETNING FOR 1934

Formann i Landsforeningen: oberstløytnant *K. G. Gleditsch*, Vettakollen pr. Oslo.

Nestformann: Professor *R. Nordhagen*, Museet, Bergen.

Til Landsforeningen har i 1933 vært tilsluttet 6 kretsforeninger, nemlig: *Østlandske, Rogalands, Vestlandske, Surnadals, Trøndelags, Nord-Norges.*

Som formann for kretsforeningene har fungert oberstløytnant *K. G. Gleditsch*, overmaskinist *O. Isaksen*, professor *R. Nordhagen*, lærer *Sylte*, konservator *C. Dons*, lærer *P. Benum*.

Fra de 2 nordlige kretsforeninger har man i 1934 ikke mottatt årsberetning eller kontingent.

* * *

Landsforeningens nestformann, professor *R. Nordhagen*, Bergen, slutter som nest-

formann i Landsforeningen og som formann i Vestlandske krets i april 1935 — se årsberetningen fra Vestlandske krets.

På Landsforeningens vegne tillater jeg mig å takke professoren for godt samarbeide og for hans verdifulle innsats i naturfredningssaken både innen Vestlandske krets og innen Landsforeningens hele virkeområde. Det må være mig tillatt å håpe på professorens fortsatte interesse for og støtte av vårt landsomspennende arbeide.

K. G. Gleditsch.

* * *

Landsforeningen har ved et åpent brev til *dagspressen i Trondheim* og i *Nord-Norge* inntrengende henstillet til naturvenner og naturhistorisk interesserte fagmenn å søke å få blåst nytt liv i de 2 kretsforeninger.

STØTT VÅR SAK!

Vær med og *vern om norsk natur og livet som rører sig der*. Støtt oss i vårt arbeide med å verne om våre store og små dyr: Bjørnen, villreven, sjøfuglene, trekkfuglene, blomstene, trærne o.s.v. Vi har plikter mot de kommende slekter og vi har plikter mot de henfarne.

Drep ikke dyr til unyttet!

Rykk ikke unødig planter op med rot!

Bryt ikke trærnes grener av!

Vern særlig om de dyr, blomster og trær som hører dig og ditt hjemsted til og sørg for at andre respekterer det som der søkes vernet om. Landsforeningen for naturfredning og dens kretser er behjelpelig med å sikre fredlysning ved kongelig resolusjon eller ved tingslesning.

Meld slekt og venner inn som livsvarige eller årlig betalende medlemmer av en kretsforening.

Østlandske kretsforening, adresse Vettakollen pr. Oslo (kr. 40.00 engang for alle; kr. 4.00 årlig).

Rogalands kretsforening, adresse Stavanger (henholdsvis kr. 30.00 og kr. 2.00).

Vestlandske kretsforening, adresse Museet, Bergen (kr. 50.00 og kr. 2.00).

Surnadal naturvern, adresse Vinddøla, Surnadal (kr. 30.00 og kr. 2.00).

Trøndelag kretsforening, adresse Museet, Trondheim (kr. 25.00 og kr. 2.00).

Nord-Norges kretsforening, adresse Museet, Tromsø (kr. 20.00 og kr. 2.00).

Februar 1935.

LANDSFORENINGENS KONTOR

Ved velvillig imøtekommenhet fra Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser har Landsforeningen for naturfredning med Handelsdepartementets billigelse fått sig overlatt *et kontor* i det gamle observato-

rium, Observatoriegaten 1, Oslo. Herved er et lenge følt savn tilfredsstillt på en utmerket måte.

STATSBIDRAG

Som det vil fremgå av tidligere årsberetninger har foreningen år efter år søkt om statsbidrag til delvis bestridelse av løpende utgifter og trykning av årsberetning.

I stortingsprp. nr. 1 for iår, kap. 226, «Andre vitenskaplege og litterære fyremål» har Kirkedepartementet som post 52 oppført *et bidrag på kr. 300* til Landsforeningen for naturfredning. Det heter i proposisjonen: «Som ny post fører departementet opp kr. 300 til Landslaget for naturfredning i Noreg. Det laget vert skipa for 20 år sidan og hev gjort eit so godt arbeid for å verna um sjeldne plantar, dyr og mindre naturområde at det fortener offentlig studnad.»

Naturfredningsforeningen er meget takknemlig for å bli rakt hånden til selvhjelp. Det er å håpe at Stortinget ikke alene går med på å gi oss den beskjedne støtte, men forhøier den.

* * *

Landsforeningen har også søkt *Varekrigsfondet* om økonomisk støtte til gjennomførelse av noen av våre mest påkrevde oppgaver, men «rådet har ikke funnet å kunne imøtekomme andragendet».

* * *

Til inntagelse i en «Opplagsbok for skolene» og til en geografi som skal utgis på Cappelens forlag har landsforeningens formann efter anmodning gitt en del korte opplysninger om naturfredning i Norge. Dessuten har man på foranledning av do-sent A. Arstal gitt opplysninger om de naturfredede områder og enkeltgjenstander i Oslo og nærmeste omegn for en Oslo-brosjyre.

FOR BJØRNEN ER DER HAP

Som i forrige årsberetning s. 13 nevnt, blev der ifjor sendt inn søknad til Landbruksdepartementet om at der i medhold av jaktlovens § 44 ved kongelig resolusjon måtte bli fattet beslutning om at bjørn skulde totalfredes innen et bestemt område i Opland fylke, hvor vedkommende herreder enstemmig hadde tilrådet fredning for et tidsrum av 5 år på betingelse av at skade voldt av bjørn på bufe innen området blev erstattet.

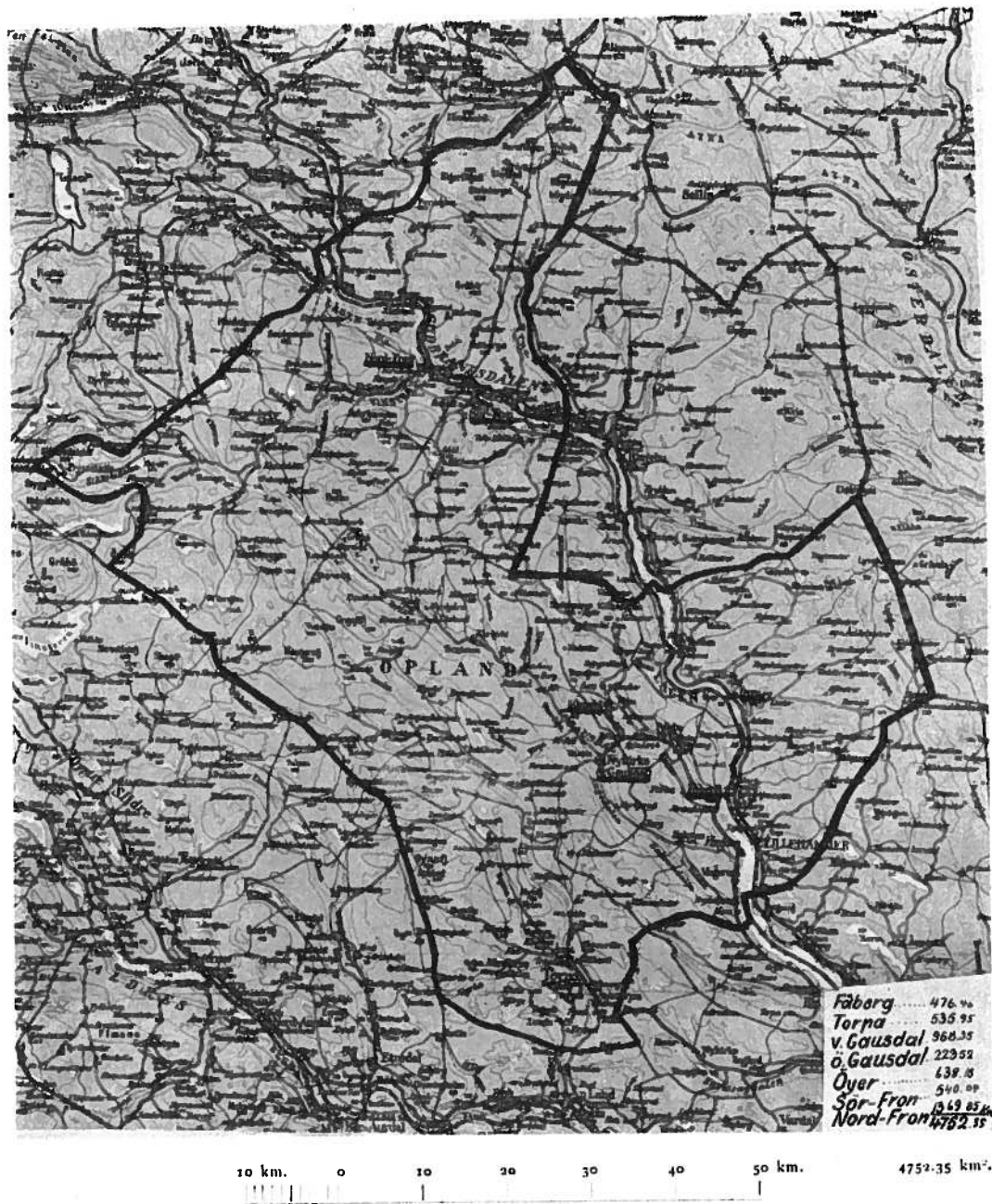
Det var lyktes Naturfredningsforeningen å skaffe et garantifond på tilsammen 3 000 kroner, idet 6 gode menn hver for sig hadde undertegnet en sålydende erklæring:

«Undertegnede erklærer sig herved villig til å delta i en eventuell erstatning med et beløp på inntil kr. 500 for den skade bufe måtte bli tilføiet innen det distrikt i Gudbrandsdal—Valdres, hvor bjørn måtte bli totalfredet på offentlig foranstaltning. Denne garanti gjelder i 5 år fra idag. Desember 1934. (Navn.)»

Ved kronprinsregentens resolusjon av 14. desember 1934 bestemtes det overensstemmende med søknaden:

- «I. Med hjemmel i § 44 i lov av 20 mai 1899 angående jakt og fangst bestemmes at *bjørn skal være fredet* det hele år i herredene *Fåberg, Torpa, Vestre Gausdal, Østre Gausdal, Øyer, Sør-Fron og Nord-Fron* i Opland fylke.
- II. Denne bestemmelse er dog ikke til hinder for at «slagbjørn» («skabjørn») kan felles.
- III. Bestemmelsen gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1938.
- IV. Overtredelse av denne bestemmelse er belagt med straff.»

Hermed er en *offisiell bjørnefredning* trådt i kraft for et tidsrum av 5 år for et område på 4 752 *km.²* i sydvestre del av Gudbrandsdal mellom Lillehammer—Torpa i syd og Sjoa—Sikkilsdalen i nord — se hosstående kartutklipp.

Bjørnefredning i Opland fylke.
Kgl. res. 14/12 1934.

De nærmere regler for ydelse av erstatning var i vår søknad forutsatt utarbeidet av Skogdirektøren under samarbeide med Naturfredningsforeningen og approbert av Landbruksdepartementet.

Sådanne regler er nu fastsatt og lyder slik:

«Regler for ydelse av erstatning for skade voldt bufe av bjørn.

Fastsatt av Landbruksdepartementet.

1. Reglene gjelder skade voldt innen herredene Fåberg, Torpa, Vestre Gausdal, Østre Gausdal, Øyer, Sør-Fron og Nord-Fron i Opland fylke så lenge den ved kronprinsregentens resolusjon av 14. desember 1934 fastsatte bjørnefredning varer.
2. Skadet eller bortkommet bufe erstattes ikke med mindre det sannsynliggjøres at skaden er voldt ved bjørn.
3. I tilfelle av at erstatning søkes for skade som nevnt, må søknad innsendes til Landbruksdepartementet gjennom lensmannen i det distrikt hvor skaden antas å være skjedd.

Søknaden må være innkommet til lensmannen innen 1 måned etterat eieren av bufeet eller den som på hans vegne fører opsyn med det, er blitt kjent med at skaden sannsynligvis er forvoldt av bjørn. I særlige tilfeller kan dog erstatning tilståes selv om søknaden er kommet etter utløpet av nevnte frist.

I søknaden må såvidt mulig gis spesifisert oppgave over den skade som er lidt og så nøie som mulig redegjøres for de forhold som gjør det sannsynlig at skaden er voldt ved bjørn.

Mulige vidner og andre bevis oppgis.

Man nevner eksempelvis: Om det kan påvises spor efter bjørn eller bjørneekskremerter på åstedet, opplysning om måten hvorpå skaden på bufeet er voldt, til avgjørelse av hvorvidt det er bjørn eller annet rovdyr eller jagende hunder som har voldt skaden.

Søknaden bør være ledsaget av taksering av 2 kyndige menn.

4. Avgjørelsen av spørsmålet om erstatning skal ydes samt taksering av den voldt skade henligger under Landbruksdepartementet.»

Private bjørnefredninger.

Som bekjent er der også foretatt 2 private bjørnefredninger:

- 1) i trakten om Skrimfjellene og
- 2) - » Soknedalen—Vidalen.

I. Angående den *private bjørnefredning ved Skrim* har godseier Treschow, som har foranlediget denne fredning, gitt følgende opplysninger:

Der blev i oktober 1933 sendt oprop til 278 eiere av skog innen et fjell- og skogområde mellem Skien i syd og Kongsberg i nord, Lågen i øst og Norsjø—Heddalsvatnet i vest om å underskrive en erklæring som forplikter eieren til å frede bjørn på sin eiendom foreløbig for 5 år. Området som omfatter deler av Telemark, Buskerud og Vestfold fylker har et samlet areal på ca. 1300 km.². Det begrenses: I øst av Lågen fra Kongsberg til Odberg i Hedrum, i syd av en rett linje fra Odberg til Fossum hovedgård i Gjerpen og derfra følgende Fossum Verks eiendomsgrense til Norsjø, i vest av Norsjø til delet mellem Holla og Sauherad til jernbanelinjen Skien—Kongsberg og derefter følgende denne til Kongsberg.

Den overveiende del av området eies av Fritzøe verk og Fossum gods. Av de 278 eiere har 236 innsendt undertegnede erklæringer. De manglende 42 erklæringer antas ikke å ha noen vesentlig betydning for en effektiv fredning av området.

Til slutt anfører godseieren:

«Det er flere år siden det *med sikkerhet* kunde sies, at *bjørn* blev påtruffet innen det privat fredede område, og jeg tror neppe der for tiden fins bjørn innen samme, selv om der iblandt går rykter derom. Det er derfor heller ingen som har vært inne på å avtale noe om krav på erstatning for skade på bufe for å gå med på fredningen. For øvrig er det snart en menneskealder siden bjørnen blev beskyldt for skade på bufe i disse trakter, selv om der i sin tid var en ganske stor bjørnestamme her.»

II. Om den *private bjørnefredning ved Soknedalen—Vidalen* har jeg fra forfatteren *Mikkjel Fønhus*, som har æren for denne fredning, mottatt nedenstående opplysninger:

Det fredede område som er ca. 500 km.² stort omfatter partiet fra østsiden av Krøderen mellom Gulsvik og Ørgenvika nordøstover til Ådal ved Sperilen, selve Vidalen og strøket på nord- og østsiden av Urula nordover til Teinestølen. På vestsiden av Krøderen hører Ringneseieendommen opover mot Norefjell med til området.

For eventuell skade på bufe er der istandbragt et garantifond på ca. kr. 4 500.

Traktene opover mot Vassfaret hører til de strøk i landet hvor bjørn har holdt sig helt til idag, og der opplyses da også at

at man foreløbig anser bjørnebestanden i denne trakt reddet. Man tror at der fremdeles opholder sig flere bjørner. Ifjor blev der i distriktets nordlige del sett bjørn 3 ganger.

I de to år bjørnen har vært fredet har der i skadeserstatning vært utbetalt kr. 400. For at erstatning skal betales kreves det at det skal være «*overveiende sannsynlig at det er bjørn som har forvoldt skaden*». Dette avgjøres av tre kyndige menn i hvert herred, opnevnt av sorenskriveren.»

* * *

Det så ilde ut for bjørnen, men når den nu overalt i landet er fredet mens den ligger i hi (1. november—15. mai), når skuddpremien er ophevet og den har fått 3 ganske store felter i Østlandets skog- og fjelltrakter hvor den har hatt tilhold fra gammelt av, og hvor den til enhver årstid er fredet for en femårsperiode, kan der ennå være *håp for bjørnen i Norge*.

SVALBARD

Villrein. Som bekjent har villreinen vært fredet på Svalbard siden Norge overtok disse øygrupper. Da fredningstiden utløp pr. 1. januar 1935, er fredningen forlenget for 10 år — inntil utgangen av 1944.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 30. november 1934 er det nemlig bestemt at «i medhold av § 4 i lov om Svalbard av 17. juli 1925 skal *villrein hele året være fredet på Svalbard*».

I spesielt videnskapelig øiemed eller hvor strengt nødvendige hensyn tilsier det kan vedkommende regjeringsdepartement (Handelsdepartementet) eller den myndig-

het som dette bestemmer gi tillatelse til å felle villrein på nærmere fastsatte betingelser.

Overtredelse av denne bestemmelse straffes.

Denne resolusjon trer i kraft fra 1 januar 1935 og gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av 1944.»

Angående villreinbestanden på Svalbard har direktør E. Sverdrup — Store Norske Spitsbergen Kulkompani — oplyst, at «siden fredningen har bestanden tatt sig godt op, og man kan treffe dyrene i flokker fra 5 til 20 stykker; der kommer årvisst en og annen helt inn til grubebyen (Longyearbyen).

Der skytes adskillig ulovlig av vinterfangstmenn, en skytning som dog neppe gjør stor skade. Derimot er det verre med den ulovlige skytning som sikkert foretas av fangstskuter som kommer op om sommeren på selfangst etc. Disse har anledning til å ta kjøtt med sig sydover og kan gjøre ganske annen skade enn de forholdsvis få revefangere (25—30 stkr.) som utelukkende skyter til eget bruk — —»

Moskusfeet. Om disse meddeler direktøren:

«Av 18 dyr kom 17 levende frem til Spitsbergen og blev høsten 1929 sloppet ved Hiorthavn på østsiden av Adventfjorden. Samtlige 17 dyr har klart sig godt til tross for at et par vintre var meget vanskelige, idet det midtvinters regnet adskillig — et regn som blev til en vanskelig gjennomtrengelig isglasur når det slo an mot den hårdfrosne mark.

Dyrene formerte sig første gang i 1932 — der var da 3 kalver. I 1933 var der 5 kalver, hvorav den ene omkom ved ulykkestilfelle. I 1934 var der iallfall 2 kalver, men å si med sikkerhet hvor

mange er vanskelig, idet dyrene som tidligere holdt sammen i en flokk, bortsett fra en okse som hele tiden har gått alene, nu har delt sig op i flere flokker. Alt tyder på at dyrene trives godt og finner tilstrekkelig av hensiktsmessig føde.»

Om *haren* opplyses det: «Harer fra Finnmark blev sloppet første gang i 1930 og derefter endel i 1931. Det var daværende sysselmann Haavie-Thoresen som ordnet med dette. Der er likeledes kommet 3 harer fra Grønland — efter sigende var dette bare hanner.

Harene ser også ut til å klare sig godt; de har formert sig hvert år, men ellers er det vanskelig å holde ordentlig rede på dem, da de flyr lange veier og en enkelt hare setter så mange spor som om det kunde være et helt kompani. Der kan dog neppe være tvil om at de klarer sig både med mat og for rev (der er bare hvit- og blårev deroppe).»

Moskusfeet og haren er for tiden fredet ved kgl. resolusjon.

* * *

Om den foreslåtte *nasjonalpark på Svalbard* se årsberetningen for 1933 s. 20, hvor dosent A. Hoels og Naturfredningsforeningens forslag av desember 1933 er trykt. Under 8. oktober 1934 har Handelsdepartementet sendt forslaget til Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser med anmodning om nærmere utredning av endel detaljer vedrørende områdets grenser og om hvorvidt foruten fredning av dyreliv og vekstliv også berggrunnen av geologiske grunner bør fredes.

Under 13. oktober 1934 har Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser avgitt uttalelse sålydende:

«Det Kongelige Departement for Handel,
Sjøfart, Industri, Håndverk og Fiskeri,
Oslo.

Fredning av visse områder på Svalbard.

Man erkjenner mottagelsen av departementets skrivelse av 8. ds. hvormed fulgte skrivelse fra Landsforeningen for naturfredning i Norge angående nasjonalpark på Svalbard.

Hvis man fra det forelåste område undtar utskilt eiendomsgrunn vil områdets grenser bli som følger:

Fra et punkt på vestsiden av Billefjorden ca. 4 km. syd for Mimesbukta, bredde $78^{\circ} 36' 55''$, lengde $16^{\circ} 24' 20''$ en rett linje i vestlig retning til et punkt på et platahjørne ca. 1,7 km. fra kysten, bredde $78^{\circ} 36' 50''$, lengde $16^{\circ} 19' 20''$. Herfra en rett linje i nordvestlig retning til et punkt på fjellplataet syd for Mimesdalen, bredde $78^{\circ} 37' 45''$, lengde $16^{\circ} 15' 20''$. Herfra en rett linje videre i nordlig retning tvers over Mimesdalen til et punkt på det skarpe hjørne av plataet på første fjell vest for Pyramiden, bredde $78^{\circ} 40' 35''$, lengde $16^{\circ} 14' 20''$. Herfra en rett linje til et punkt på en fjellaksel 785 m. o. h., bredde $78^{\circ} 43' 05''$, lengde $16^{\circ} 33' 00''$. Herfra en rett linje i nordøstlig retning ca. 5,5 km. til et punkt bredde $78^{\circ} 45' 35''$, lengde $16^{\circ} 24' 40''$. Herfra en rett linje i nordvestlig retning til skjæringspunktet mellom denne linje og forbindelseslinjen mellom toppen av Sfinksen bredde $78^{\circ} 45' 05''$, lengde $16^{\circ} 37'$ og det vestre hjørne av bunnen av Austfjorden bredde $78^{\circ} 54' 03''$, lengde $16^{\circ} 22'$. Grensen følger derefter denne forbindelseslinje til ovennevnte punkt ved Austfjorden og videre langs vestkysten av denne rundt Kapp Petermann og langs østkysten av Vestfjorden til bunnen av

denne bredde $79^{\circ} 06' 03''$, lengde $15^{\circ} 33'$. Herfra går grensen langs midten av Universitetsbreen, over Mariskardet, langs hovedelven i Dicksondalen og til bunnen av Dicksonfjorden bredde $78^{\circ} 50' 00''$, lengde $15^{\circ} 22'$. Herfra følger grensen kystlinjen på østsiden av Dicksonfjorden, rundt Kapp Wijk, videre langs kysten av Isfjorden rundt Kapp Thorsen og kystlinjen på vestsiden av Billefjorden til utgangspunktet.

Det bemerkes at da de to eiendomsområder kun støter sammen på et punkt ved kysten, har man for å få greiere grense for det område som foreslåes fredet, trukket grensen for dette tversover mellom de to nærmestliggende grensepunkter inne i landet.

Med hensyn til de foreslåtte 7 forskjellige forbud så antar man at punkt 6 bør utgå. Området er ikke så interessant i geologisk henseende at en geologisk fredning vil være på sin plass.

Man er enig med departementet i at all frivillig overvintring bør forbydes. Dette vil uten tvil vekke protest fra enkelte fangstmenns side, særlig fra Hilmar Nøis som eier en hytte på vestsiden av Billefjorden og er deleier i hytten ved Austfjorden.

Forslaget bør forelegges Ishavskomiteén i Tromsø, men vil formentlig ikke interessere Ålesunds rederiforenings sel-fangergruppe.

Ærbødigst

Adolf Hoel
(sign.)»

Saken er derefter fra Handelsdepartementet sendt til sysselmannen for Svalbard til uttalelse og konferanse med Ishavskomiteén i Tromsø.

KALKSTEINGROTTENE I RANA

I forrige årsberetnings omtaltes de undersøkelser som blev foretatt sommeren 1933. Igjen med støtte fra Sulitelmafondet blev grotteundersøkelsene fortsatt sommeren 1934, hvorom her kort skal berettes. Jeg opholdt mig i Rana i tiden 11. august—1. septbr., og bodde mesteparten av tiden i en fiskebu ved Reingardslivatnet, velvilligst stillet til disposisjon av eieren, lærer Nyrud. Like i nærheten ligger Bjørnå-grottene (Lapp- og Larshullet, Olavsgrotten) hvorom arbeidene i 1934 koncentrerte sig.

Lapphullet. Grottens 2 dagåpninger ligger umiddelbart ved buveien som fører frem til vannet, og 34,5 m. over dette, som igjen ligger 364 m. o. h. Fig. 1 viser et kart over denne grotte som jeg, med assistanse av Gunnar Granlund, optok sommeren 1934. Grottens hovedretning er N. 78° Ø. (rettvisende). Fallet er lite, idet det innerste punkt bare ligger et par 10-meter lavere enn inngangen. Lengden er ca. 270 m. Forløpet av grottegangen vil fremgå av kartet. Fra den sydlige dagåpning kommer man først inn i et lite rum, og herfra op i gangen som går inn fra den andre dagåpningen. Så videre i tunnel med fjellbunn til en nordlig strykende sprekke, som fører ned til rum med meget nedraset sten. Vestover er her muligens passasje til en dagåpning vel en halv-hundre meter nordvest for Lapphullet. Østover fortsetter grotten med pen høide og nedfalne stenblokker på liggen. Snart utvider gangen sig og blir tilstoppet av mest avrundede, altså av vannet transporterte, stener. Tilvenstre kommer man imidlertid videre i klippetunnel. Den bøier sydover, med rum tilhøre som står i forbindelse med ovennevnte utvidelse. Grot-

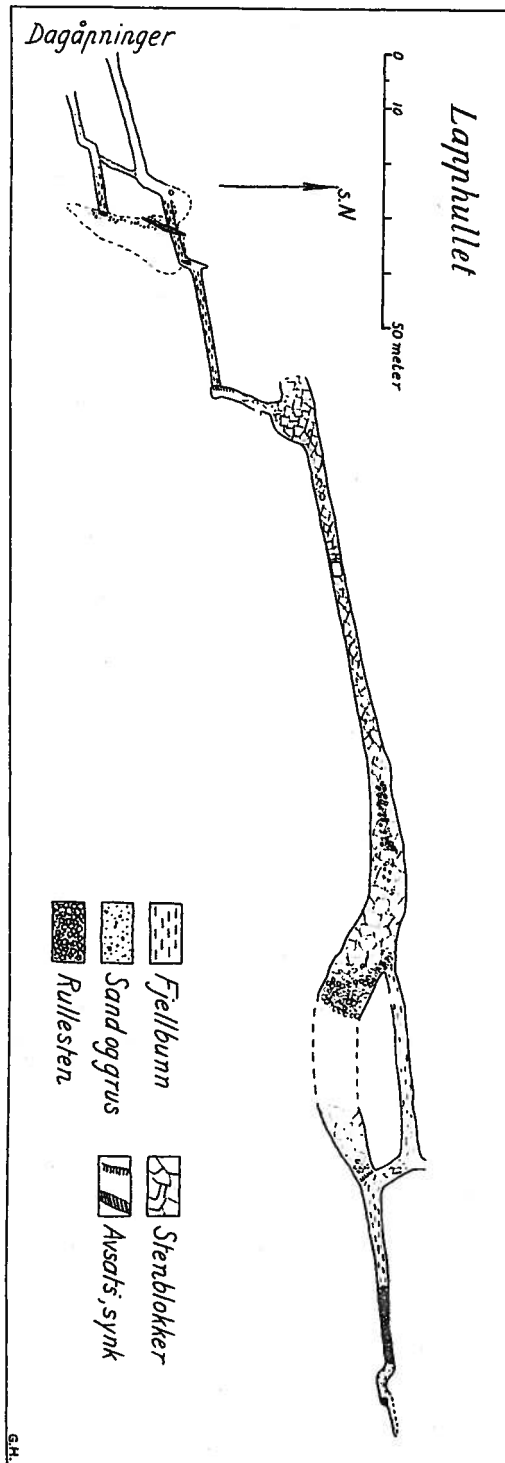

Fig. 1.

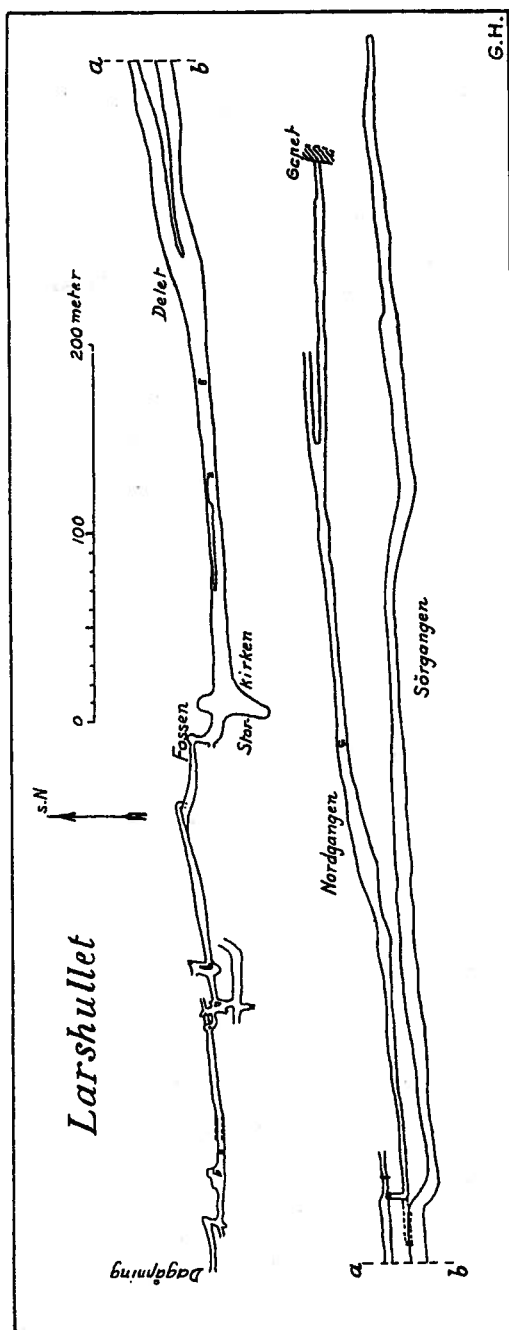

Fig. 2.

ten fortsetter ennu henimot 50 m., men er da blitt så lav at videre fremtreden er

umulig. Her inne fins et par steder hauger med rullestener. Der finnes praktisk talt ikke dryppsten i Lapphullet.

Ca. 350 m. østnordøst for Lapphullet ligger *Larshullet* i høide 30,3 m. over Rein-gardslivatnet. Lapphullets eventuelle fortsettelse vil således komme i nivå under Larshullet. Grottens inngang er ganske uanselig. Et kart over grotten er gjengitt i fig. 2. Hovedretningen er øst 3° nord, og grotten — som er temmelig rettlinjet — faller omtrent 12—13° østover. På de første 300 m. har grottegangen et par avbøininger som skyldes sprekker strykende N. 10°—15° Ø. Et sted har grotten form av en dobbelttunnel, og litt lengere frem er der nesten en labyrint av ganger. I Fossehallen kommer der en liten bekk ut av en åpning under taket. Sommeren 1934 dryppet det forresten bare litt her. Grottegangen bøier her mot syd, og man kommer inn i en stor hall, *Storkirken* kalt av Oxaal som tidligere har befaret og beskrevet Larshullet inntil litt forbi dette sted. Her er gått store stenras. Grotten fortsetter rettlinjet videre østover, med stort tverrsnitt og klippebunn. En bekk strømmer her, men forsvinner snart under nedrast fjell. Ca. 250 m. fra Storkirken deler grotten sig i 2 ganger, *Nordgangen* og *Sørgangen*, som stort sett forløper parallelt nedover. Den siste er den lengste og fortsetter ca. 750 m., inntil den blir tilstoppet av sand. Nordgangen har ca. 150 m. fra *Delet* en knekk. Herfra er der passasje til *Sørgangen* som man dog neppe kan komme op i uten tau. Lengere nede har Nordgangen en 7 m.s avsats som kan være lei å passere hvis der er meget vann i bekken som renner her. Videre frem gaffer gangen sig, og ved å fortsette grenen tilhøre kommer man frem til en stor

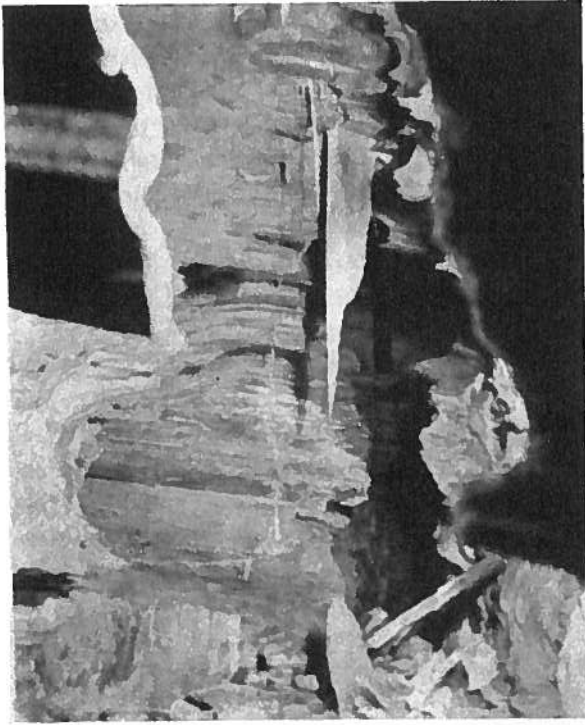

Fig. 3.
Larshullet. Dryppstenen
fra taket er 71 cm. lang.

G. H.

Fig. 4.
Fra Reingardsligrotten.

G. H.

sjakt (*Gapet*) som er omtrent 23 m. dyp. Fra bunnen fortsetter utvilsomt grotten, men å komme ned her uten hjelpemidler er ugjørlig. Larshullets kjente ganger er tilsammen over 2 kilometer lange og grotten er utvilsomt distriktets største. Der er adskillig med pen dryppsten i denne grotte (fig. 3).

Olavsgrotten ligger 130 m. syd for Larshullet og 30 m. nord for buveien. Nedgangen er ganske trang. Grotten forløper også i østlig retning og er mest ganske lav. Den følger i stor utstrekning kalklagenes fall, og et sted påtreffes stillestående vann, ca. 50 m. under grottens dagåpning, så det ser ut som om vi her er nede på et slags grunnvannsnivå. Da grotteåpningen ligger 33,5 m. over Reingardslivatnet (og nesten en halv kilometer fra dette), så skulde altså «grunnvannspeilet» i *Olavsgrotten* ligge 16,5 m. under Reingardslivatnets nivå. Av *Olavsgrotten* er opmålt 225 m., men adskillig står igjen.

Supplerende arbeider blev også foretatt i den i 1933 kartlagte *Reingardsligrotte* på nordsiden av vannet av samme navn. Lengden av denne grotte er ca. 300 m. Et fotografi fra denne grotte er gjengitt på fig. 4. Man vil bemerke den smale og høie grottegang utarbeidet efter en sprekke i fjellet. De fremspringende kanter er fremkommet ved skiktenes forskjellige motstandsdyktighet overfor vannet.

Også i det *vestlige* grottedistrikt (*Langvatnet—Svartisen*) arbeidet jeg endel forrige sommer. På en tur til *Svartisen* (*Flatisen*) blev befart grotter ved *Fisktjønnmoen* og i *Pikhaugene*. Et par dager blev også anvendt på fortsatte opmålinger i *Hamarnesgrotten*. Der blev målt ca. 475 m. grotteganger, hvorved denne grotte får en samlet lengde av ca. 1 325 m. Men der er

ennu ganger og forbindelser som ikke er undersøkt, og grotten er sikkert betydelig større.

Alt i alt har jeg 1933 og 34 nymålt 3 345 m. grotteganger. Foreløbige kartter over *Ravnå-* og *Reingardsligrotten* finnes i foreningens årsberetning for 1933, og kartter over *Lapp-* og *Larshullet* ledsager denne opsats. Målingene i *Olavsgrotten* og *Hamarnesgrotten* er ennå ikke bearbejdet, og er heller ikke fullstendige.

Kartlegningen er foretatt med et *Brunton* kompass hvormed kan avleses høide- og horisontalvinkler med en for øiemedet tilstrekkelig stor nøiaktighet. Den som måler må da naturligvis ha en karbidlampe av umagnetisk materiale (messing). Lengdene er målt med stålmålebånd. Større høidedifferanser i grottene er bestemt med aneroidbarometer. Ved gjentatte målinger og retur til utgangspunktet opnåddes med dette tilfredsstillende resultater. I *Lars-* og *Lapphullet* er med hvit maling angitt antall hundre meter fra grotteinngangen.

Kommende sommer er det min hensikt å avslutte undersøkelsene av *Bjørnågrottene*, og der vil også da såvidt mulig bli gjort fortgang med undersøkelsene av de andre grotter, uten at det dog vil være mulig å bringe dette arbeide til avslutning. Den fullstendige kartlegning og undersøkelse av *Ranagrottene* er en opgave som vil kreve mange somrers arbeide.

Gunnar Horn.

* * *

Ved kgl. resolusjon av 18. november 1932 er disse kalksteinsgrotter — i alt 30 — «fredet mot beskadigelse av enhver art og mot at der borttas noen som helst del av grotten eller hvad der måtte finnes av bergarter, metaller, planter, dyr eller dyrestoffer i eller ved grottene.»

FOR ØRNEN ER DER DESSVERRE LITE HÅP

I årsberetningen for 1933 er omhandlet en forestilling fra forfatteren *Carl Schøyen* om totalfredning av ørn og Naturfredningsforeningens utredning i sakens anledning. Vår forening foreslo at *havørn* og *fiskeørn* skulde totalfredes for hele landet for en 10 års-periode og at kongeørnen skulde fredes i enkelte deler av landet; videre at salg av levende ørn skulde forbydes.

Under 7. januar 1935 har skogdirektøren meddelt at der er sendt forfatteren Carl Schøyen brev sålydende:

«I anledning av Deres henstillinger om å få ørnen fredet meddeles at departementet, hensett til det standpunkt Stortinget i 1932 tok til forslaget om 10 års fredning, ikke for tiden finner å kunne anbefale fredning.

Jaktloven hjemler ikke adgang til å utfordige forbud mot å holde ørn i fangenskap. Spørsmålet herom må derfor utstå til Stortinget har behandlet departementets forslag til lov om vern av dyr.»

For ørnen er der derfor, som det vil sees, desverre lite håp. Forhåpentlig vil det lykkes ved fortsatt arbeide å få ørnen eller i hvert fall hav- og fiskeørnen fredet i enkelte distrikter.

NORDKAP

Politimesteren i Vest-Finnmark har meddelt at utenlandske turister til tross for fredningen fremdeles plukker blomster i Hornvika. Som bekjent blev ved kgl. resolusjon av 31. mai 1929 bestemt at innen et nærmere angitt område ved Hornvika og Nordkap skal «plante- og dyrelivet være fredet mot beskadigelse eller ødeleg-

gelse av ethvert slags» — se årsberetningene for 1928 og 1929. Der blev straks utferdiget plakater med kart og tekst på norsk, tysk og engelsk. Plakater blev gjennom Landbruksdepartementet sendt fylkesmannen i Finnmark og Nordkap Vel med anmodning om å la dem opsette i Hornvika og på Nordkap. Efter den innkomne rapport ser det ut som i hvert fall det årlige eftersyn med opslagene ikke har vært effektivt. Naturfredningsforeningen har derfor gjennom Landbruksdepartementet sendt en ny forsyning plakater til fylkesmannen i Finnmark med anmodning om at politimesteren i Vest-Finnmark blir pålagt f. eks. gjennom vedkommende lensmann eller Nordkap Vel å sørge for at der på hensiktsmessigste måte må bli slått op plakater i Hornvika og oppe på plataet. Ved oversendelsen har Landbruksdepartementet sluttet sig til Naturfredningsforeningens henstilling.

VILLREINSPØRSMÅLET

Som det vil erindres innsendte landsforeningen en forestilling datert 26. september 1932 til Landbruksdepartementet om at et nærmere betegnet område i Suldals—Bykleheiene på 244 km.² måtte bli utlagt som nasjonalpark spesielt for villreinen (se årsberetningen for 1932 s. 4 og 1933 s. 15). Dette spørsmål er fremdeles under overveielse ved centraladministrasjonen.

Angående villreinbestanden i disse trakter har godseier Thv. Heiberg, der som bekjent eier store villreinheier nord for Sirdal, gitt endel opplysninger. Godseieren uttaler at gledeligvis synes bestanden å være i jevn vekst, dels på grunn av at

ulven er utryddet og jerven sterkt begrenset, men mest fordi krypskytteriet i vesentlig grad er avtatt. Dessuten virker de nye bestemmelser i jaktloven av 1930 om arealbegrensning og innskrenket jakttid i høi grad til vern om bestanden. I de utstrakte villreintrakter mellom Haukelid og Sirdal antok man at bestanden i 1929 var nede i ca. 1500 dyr. Siden har den årlig tiltatt og antas nu å være oppe i ca. 6400 dyr. Reinbestanden skulde altså i siste 5 års-periode være blitt 4 ganger så stor i disse fjelltrakter. Kan man fortsatt regne med tilsvarende økning, skulde villreinstanden i heiene ha godt håp om å nærme sig de gode gamle dager. Men for å sikre sig en fast stamme bør villreinen sikres en ikke for liten trygg, fredelig heim midt inne i det store fjellrike, hvor den fra alders tid har hatt sitt tryggeste tilholdssted — slik som av naturfredningsforeningen foreslått.

Også i den sydlige del av Hardangervidda, i Rondepartiet og i Sognefjellene har villreinen tiltatt i de senere år. Men samtidig økes også tamreinholdet, og flere og flere felter benyttes som beitesmarker for tamrein. Som bekjent går det ikke med villrein og tamrein i samme strøk; tamreinen opsluker villreinen. Efter samråd med Skogdirektøren vil derfor Naturfredningsforeningen fremsette et nærmere utarbeidet forslag og på karter antyde visse fjell- og heiområder som bør reserveres for villreinen.

JUNKERDALEN—BALVATNET FREDNINGSFELT

I årsberetningen for 1933 s. 15 har professor R. Nordhagen foreslått at det ved kgl. resolusjon av 8. mars 1928 fredede

plantefelt i Junkerdalen — se vår brosjyre: «De fredede planter i Junkerdalen» — utvides nordover til og med Balvatnet og østover til grensen mot Sverige.

Under henvisning til professorens motiverte forslag innsendte Landsforeningen 17. mai 1934 en forestilling til Landbruksdepartementet med anmodning om at grensen for det plantefredede område utvides så det også omfatter «partiet mellom Gradiselva i syd, riksgrensen mot Sverige i øst og en linje langs Dorrovatnet—Risvandselven—Beritelven—Fiskeløsvatnet i nord». Det tidligere fredede område utgjorde 60 km.² med 64 plantearter. Det nu foreslåtte utgjør ca. 441 km.² hvor der vokser 90 arter, hybrider og varieteter som foreslås fredet. Området, som tilhører Saltdal herred, Nordland fylke, omfatter den nordøstlige del av gradavdelingskart Junkerdalen og den sydøstre del av gradavdelingskart Saltdalen.

I tilslutning til denne forestilling innsendtes der under 21. desember 1934 en del supplerende opplysninger bilagt en nyrevidert fortegnelse av professor Nordhagen over de plantearter som ønskes fredet:

«Fortegnelse over fredlyste planter innenfor Junkerdalen—Balvatnet fredningsfelt.

Av de fredede planter har bare 23 stykker norske navn. Dette er følgende: åkerbær, bakkestjerne, bergfrue, enblomstret klokke, enradet piggfrø, Finnmarkssiv, fjell-solblom, fruesko, gul valmue, gulveis, gullstjerne, klokkeblomstret vintergrønn, knelebe, krattfiol, lappisk alperose, lægestenfrø, polarvidje, rublom, rød bergknapp, rundbelg, sandarve, skogvikke og tinved (disse navn anvendes i H. L. Sørensen: «Norsk Flora»).

I nedenstående liste er samtlige fredlyste

slekter, arter og hybrider opført med sine fastsatte *latinske* navn. I parentes er tilføjet enkelte eldre betegnelser, som bl. a. anvendes i *A. Blytt*: «Håndbok i Norges Flora» (1905), men som i den siste menneskealder er blitt utbyttet med riktigere navn.

I og med offentliggjørelsen av den nye planteliste har den gamle fra 1928 som bare gjaldt Junkerdals-feltet, ikke lenger gyldighet. Den nye fortegnelse, som i hovedsak er en utvidet utgave av den gamle, omfatter 74 navn. Da alle arter av slektene rublom (*Draba*) og bakkestjerne (*Erigeron*) er fredlyste, blir det samlede antall arter, hybrider og varieteter ca. 90. *Nedenstående liste gjelder både det gamle og det nye område, som tilsammen danner Junkerdalen—Balvatnet fredningsfelt.*

Både norske og utenlandske botanikere, som i videnskapelig øiemed ønsker å samle planter innenfor feltet, må innsende ansøking herom til Det kgl. Kirke- og Undervisningsdepartement (Oslo) med angivelser om hvilke planter det dreier sig om. *Da de fleste sjeldne arter enten har sin sydgrense eller nordgrense i Norge innenfor feltet, gjelder det at bestanden her beskattes minst mulig.* Mange av plantene er langt rikeligere representert i Troms fylke og de svenske Lappmarker samt i Sydskandinavia fjelltrakter og er her dessuten lettere tilgjengelige.

Agropyrum latiglume Rydb. (*Triticum violaceum* Hornem.)
 — *latiglume* x *caninum* PB.
Anemone ranunculoides L.
Antennaria carpatica R. Br.
Anthyllis vulneraria L.

Arenaria ciliata subsp. *norvegica* Fr.
Arnica alpina Olin.
Astragalus frigidus Bunge (*Phaca frigida* L.)
 — *oroboides* Horn.
Botrychium boreale Milde
Braya glabella Richards. (*Braya alpina* Sternb. et Hoppe)
Calamagrostis lapponica Hartm.
Campanula uniflora L.
Carex capitata Soland.
 — *incurva* Lightf.
 — *Lachenalii* Schkuhr x *parallela* Sommerf.
 — *Lachenalii* Schkuhr x *cannescens* L. (*C. helvola* Bl.)
 — *nardina* Fr.
 — *parallela* Sommerf.
 — *pedata* Wg.
 — *scirpoidea* Michx.
Cassiope tetragona Don. (*Andromeda tetragona* L.)
Cerastium arcticum Lge. (*C. Edmonstonii* Murb. et Ostenf.)
 — *alpinum* L. x *caespitosum* Gil.
Cypripedium calceolus L.
Daphne mezereum L.
Draba (alle arter, former og hybrider)
Dryopteris Robertiana (Hoffm.) C. Chr. (*Phegopteris Robertiana* (Hoffm.) A. Br.)
Epilobium davuricum Fisch.
 — *Hornemanni* Rchb. x *anagallidifolium* Lam.
 — *Hornemanni* Rchb. x *lactiflorum* Hausskn.
 — *Hornemanni* Rchb. x *palustre* L.

Epipogon aphyllum Sw.
Erigeron (alle arter og former inkl. *Trimorpha* Cass.)
Eriophorum opacum (Bjørnstr.) Fernald (*E. callitrix* Cham.)
Euphrasia lapponica (Haglund) Th. Fr. (*E. salisburgensis* Funck)
Gagea lutea Ker.
Gymnadenia conopsea R. Br. x *albida* Rich.
Hieracium hyperboreum Fr.
Hippophaë rhamnoides L.
Juncus arcticus Willd.
— *stygius* L.
Koenigia islandica L.
Lappula deflexa Garcke
Lithospermum officinale L.
Luzula Wahlenbergii Rupr.
Melandrium apetalum Fenzl.
Minuartia rubella (Wg.) Graebn. (*Alsine hirta* [Wormskj.] Hartm.)
Oxytropis lapponica Gay.
Papaver radicum Rottb.
Pedicularis flammea L.
— *hirsuta* L.
Phippsia algida R. Br.
Pinguicula alpina L.
Poa arctica R. Br. (*Poa flexuosa* Wg.)
» *cacuminum* Nannf. (*Poa laxa* Haenke)
» *remota* Forselles
Potentilla nivea L.
Pyrola media Sw.
Rhododendron lapponicum L.
Rubus arcticus L.
Sagina caespitosa Lge.
— *intermedia* Fenzl.
Salix polaris Wg.
Saxifraga aizoon Jacq.
— *aizoon* x *cotyledon* L.
— *cotyledon* L.

Sedum villosum L.
Stellaria calycantha Bong. x *longifolia* Mühlenb.
Vahlodea atropurpurea Fr.
Vicia silvatica L.
Viola mirabilis L.
— *Selkirkii* Pursh (*V. umbrosa* Fr.)
Woodsia glabella R. Br.»

* * *

Den ved kgl. resolusjon av 8. mars 1928 fastsatte plantefortegnelse forutsettes satt ut av kraft så snart den nye foreligger.

I tilslutning til professorens forslag anbefalte Landsforeningen, at der åpnes adgang for botaniske videnskapsmenn efter søknad å samle enkelte av de fredede planter.

Så vel staten (Skogvesenet) som Sultjelmaverket som er eiere av disse trakter har intet hatt å bemerke til fredningen. Plantefredningen gjør ikke noe inngrep hverken i rensdyrs eller andre husdyrs beiting innen området, og det er forutsetningen at såfremt der skulde være drivverdige mineral- eller metallforekomster innen det foreslåtte område plantefredningen ikke skal hindre en eventuell drift.

Saken er fra Landbruksdepartementet med anbefaling sendt Kirkedepartementet og kan ventes avgjort i den nærmeste fremtid.

SJØFUGLENE

Vår søknad av april 1932 — se årsberetningen 1933 s. 11 — om fredning av *sjøfugl rundt våre kystfyr*, en søknad som har fått støtte av fyrvesenet og Handelsdepartementet, beror fremdeles i Kirke- og Undervisningsdepartementet tross gjentatte henvendelser.

Spørsmålet om vern av *andefugler* langs Norges kyst i høst- og vintertiden — se årsberetningen for 1933 s. 12 — er til behandling ved Vestlandske og Østlandske krets — Rogaland har behandlet saken for sitt distrikt.

* * *

Om vår søknad av juli 1933 om fredning av *fuglelivet på Andotten* i Finnmark — se årsberetning for 1933 s. 20 — foreligger der intet nytt, tross gjentatte henvendelser.

FRA ANDRE LAND

Svenska Naturskyddsföreningen festligholdt sin 25-årige virksomhet den 27. april 1934. Landsforeningen for naturfredning i Norge var innbudt til å sende en representant. Dessverre hadde man ikke anledning til å motta innbydelsen. Der blev sendt telegram: «Vår hjerteligste lykkønskning med 25 års-dagen med ønske om fortsatt fremgangsrikt virke for Eders forening.»

* * *

Efter anmodning har formannen skrevet en illustrert artikkel om «Naturfredning i Norge» i *Nordmannsforbundets tidsskrift* hefte 10, oktober 1934.

* * *

Til årsberetningen for *Danmarks naturfredningsforening* har formannen i Landsforeningen for Naturfredning i Norge — efter anmodning — skrevet en kort beretning om «fredningen av dyrelivet i søndre del av Nordmarka».

* * *

Efter anmodning fra den *belgiske legasjon* har formannen gjennom det norske utenriksdepartement sendt en redegjørelse for naturfredningsarbeidet i Norge, bilagt våre årsberetninger og øvrige trykte skrifter.

* * *

Efter anmodning fra *Latvias generalkonsulat* i Oslo har formannen forfattet en lignende beretning, bilagt våre årsberetninger og andre trykte skrifter til generalkonsulatet. Til gjengjeld har *Latvias generalkonsulat* sendt en beretning om naturfredningsarbeidet i Latvia, bilagt fotografier. Av denne beretning hitsettes:

Det er ved lov forbudt å skyte eller fange bever og gaupe i hele landet. I enkelte strøk (overforstrier) er det forbudt å skyte villsvin, i andre hjort og i atter andre elg og tiur.

Beveren, som var utryddet (den siste blev fanget i 1870), er innført igjen (deriblandt 3 fra Norge) og utsatt i urskogene i Kurland. Man vet med sikkerhet at der idag finnes 34 stykker. Den bygger ikke som i Norge hus av kvist, men holder til i underjordiske ganger.

Særlig interessant er den 39 kvadratkilometer store øy *Moricó* i Usmasjøen. Den har siden 1909 vært fredet ved spesiell lov. Der finnes mange sjeldne planter og fuglearter, bl. a. ruger sorte svaner og fiskeørn der. Der finnes urgamle eketrær og grantrær.

Til slutt opplyses at skogdepartementet og fortidsminneforeningen «samarbeider og gjør sitt beste for å redde det som reddes kan av den gamle natur, som ellers vilde forsvinne».

* * *

Fra *Italia* har man fått meddelelse med kart og spesialregler for en nyoprettet *nasjonalpark* i *Stelvio—Ortlergruppen* (*Parco Nazionale dello Stelvio*) i alpine langs grensen mot Sveits. Trakten er meget naturskjønn og særlig i geologisk og botanisk henseende interessant. Fredningen har til hensikt å forøke dyrelivet og verne om plantelivet, men der er ikke opsatt noen spesielle restriksjoner for jakt og fiske. Der er en rekke spesielle regler og forbud, for hvis overtredelse der kan ilegges bøter inntil 3 000 lire. Området har et areal på ca. 84 000 ha.

* * *

Efter anmodning fra direktøren for *Staatlichen Stelle für Naturdenkmalpflege in Preuszen* har man gjort rede for og sendt gjeldende norsk lov med tilleggsbestemmelser om beskyttelse (fredning) av *bval*. Direktøren som efter anmodning har fått sig tilsendt våre årsberetninger har meddelt at han vil gi utdrag av våre skrifter i «*Nachrichtenblatt für Naturschutz*».

* * *

Sekretæren i «*The Green Cross Society*», London, var på Norgesbesøk i sommer og fikk herunder våre skrifter og endel fotografier av fredede trær og planter, som særlig interesserer denne forening. Det var sekretærens hensikt å skrive en illustrert artikkel i «*Times*» om sjeldne (fredede) planter og trær i Norge.

Fra det internasjonale byrå for naturfredning i Brussel er man anmodet om å skaffe en kopi av den norsk-svenske komité's forslag angående vern om trekkfuglene, som var nevnt i vår årsberetning av 1933 (se s. 11). Etter konferanse med professor K. Bonnevie, som er norsk president i kommisjonen blev der svart at noen rapport ennu ikke kunde fremlegges. Der pågår arbeider for om mulig også å få Finnland, Danmark og Island med i en eventuell kommisjon.

Byrådet har utgitt en detaljert *oversikt over lover vedrørende vern om fugler i alle land* («Synoptic summary of principal legislative measures concerning bird protection»). 1 eksemplar er anskaffet for Landsforeningens bibliotek.

* * *

Fra Danmarks Naturfredningsforening har man mottatt 2 vakkert illustrerte hefter om naturfredningsarbeidet. Publikasjonene som er utsendt av det danske utenriksdepartement er trykt på engelsk og inngår som ledd i «*Danish Foreign Office Journal*».

* * *

Fra det tyske gesandtskap i Oslo har man fått oversendt en interessant brosjyre om «*Naturschutz und deutsche Kulturpolitik*» av professor dr. Walter Schoenichen.

* * *

Fra våre øvrige bytteforbindelser mottar foreningen jevnlig videnskapelige publikasjoner og skrifter og de forskjellige lands naturvernsskrifter.

* * *

Landsforeningen for naturfredning i Norge har for tiden bytteforbindelser med nedenstående selskaper og videnskapelige institusjoner:

Universitetsbiblioteket i Oslo.

Kungl. vetenskapsakademiens bibliotek, Stockholm.

Universitetsbiblioteket, Upsala.

Universitetsbiblioteket i Kiel.

Museum für Länderkunde, Leipzig.

Arctic Institute of U. S. S. R., Leningrad.

Naturschutzgesellschaft, Leningrad.

Det tyske gesandtskap, Oslo.

Staatliche Stelle für Naturdenkmalpflege in Preußen, Berlin.

Verein Naturschutzpark, Stuttgart.

Uplands Fornminnesforening, Upsala.

Svenska Naturskyddsforening, Stockholm.

Dansk Naturfredningsforening, København.

Svenska Turistforeningen, Stockholm.

Norsk Skolemuseum, Oslo.

Office internationale pour la Protection de la Nature, Bruxelles.

ØSTLANDSKE KRETSTORENING ÅRSBERETNING FOR 1934

Pr. 31. desember 1934 har Østlandske kretsforening 98 livsvarige og 125 årlig betalende medlemmer, tilsammen altså 223 medlemmer.

Der er i 1935 kommet til 2 nye livsvarige medlemmer og utgått (døde) 3. Av årlig betalende er der kommet til 4 og utgått 11.

På generalforsamlingen april 1934 gjenvalgte det uttredende medlem av styret, dr. *Hermann Løvenskiold*. De øvrige medlemmer av styret er oberstløytnant *K. G.*

Gleditsch, formann, dosent *Hanna Resvoll-Holmsen*, professor *W. Werenskiold*, skoginspektør *I. Ruden*. Varamennene: Dosent *A. Hoel*, overrettssakfører *Delphin*, ingeniør *A. Bryn* gjenvalgte. Kasserer og revisor: De herrer advokat *A. Heyerdahl*, sekretær *J. Printz*, gjenvalgte likeledes.

Efterat foreningen har fått anvist kontor i Norges Svalbards- og Ishavsundersøkelses lokaler i det gamle observatorium, Observatoriegaten 1 (se særskilt notis) har fru *S. Lund*, som er knyttet til Svalbardkontoret, overtatt sekretærforretningene.

Formannens adresse er Vettakollen i Aker.
Sekretærens adresse er Norges Svalbard-
og Ishavskontor, Observato-
riegaten 1, Oslo.

Kassererens adresse er Karl Johans gate
29, Oslo.

Årsberetning, revidert regnskap og ar-
beidsplan for året 1935 fremlagdes.

Ingen bemerkning.

* * *

Foreningen burde ha mange flere med-
lemmer. Dersom *ethvert medlem vilde*
skaffe i hvert fall ett nytt medlem, vilde
det vært en god begynnelse.

Nye medlemmer får brosjyren «*Vern*
norsk natur» gratis.

Innmeldelse skjer til sekretæren eller til
formannen.

Vettakollen, mars 1935.

K. G. Gleditsch.

HOVEDØYA

Som i årsberetningene for 1932 og 1933
omhandlet har der vært ført forhandlin-
ger med Akershus kommandantskap og
Forsvarsdepartementet om fredning av
Hovedøya. I sitt budgетtforslag — St.
prp. nr. 1, 1935 s. 59 og flg. — har For-
svarsdepartementet behandlet saken og
konkluderer med et forslag i overensstem-
melse med Naturfredningsforeningens for-
slag.

Østlandske krets av Naturfredningsfor-
eningen hadde foreslått at innen de på et
kart angitte områder — se de skraferte
partier på hosstående oversiktsskisse — så
vel *vekstlivet* (planter, busker og trær)
som *dyrelivet* (spesielt fuglelivet) og *berg-*
grunnen skulde fredes mot inngrep i hen-
hold til naturfredningsloven, idet det in-
nen disse områder skulde være forbudt:

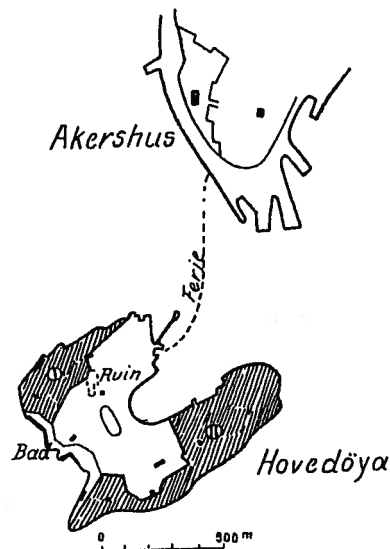
1) Å ta planter med rot, å plukke sjeldne
planter, å beskadige busker og trær.

2) Å bortta egg eller ødelegge reder, løsne
skudd mot fugl eller på annen måte
forstyrre fuglelivet.

3) Å sprengre vekk eller på annen måte
beskadige fjellgrunn og kystlinje.

Videre har vår forening foreslått at der
til øya blir fri adgang for publikum, og
at man ikke anser inngjerding påkrevet.
Derimot bør der anbringes veiledende pla-
kater og etableres fornødent opsyn så pub-
likum gjennom opplysning og kontroll efter
hvert kan opdras til kultur-disiplin.

Akershus kommandantskap har gitt vårt
forslag sin tilslutning, og departementet
foreslår nu i budgетtproposisjonen s. 61 at
der «*etableres en midlertidig naturfred-*
ning av Hovedøya i det vesentlige så-
ledes som foreslått av Østlandske krets av
Landsforeningen for Naturfredning i
Norge (dog ikke omfattende skadefugl).»
— Hertil knytter departementet forbehold
om at fredningen kan forandres til å
gjelde mindre områder, enkelte planter,
delar av berggrunnen — eller at frednin-

gen helt kan opheves. Videre forutsettes det at departementet skal kunne opføre bygninger i den utstrekning det kan skje uten å ødelegge partier, hvis planteliv og fjellgrunn det er av interesse å bevare.

Der foreslåes ansatt en ekstra vaktmann med lønn kr. 900. Når Stortinget har avgjort saken er det Naturfredningsforeningens hensikt å få istandbragt en geologisk og plantetopografisk detaljbeskrivelse med detaljkart over øya.

MØLEN I HURUM

Som nevnt i årsberetningen for 1933 blev Mølen, den naturskjønne øy ute i den bredeste del av Oslofjorden, tilbudt Oslofjordens friluftsråd til kjøps. Vår forening fan efter evne å burde være med på dete kjøp på betingelse av at *misteltein* blev fredet og i håp om at vakthold blev etablert. Dette forhold er nu ordnet. Oslofjordens friluftsråd fikk penger av de 3 byer Oslo, Drammen og Horten, og øya eies nu av Oslofjordens friluftsråd.

Ved kronprinsregentens resolusjon av 14. desember 1934 bestemtes det så at:

«I henhold til § 1 i lov om naturfredning av 25. juli 1910, jfr. lov av 14. juli 1916, skal *misteltein* på øya *Mølen*, g.nr. 35, br.nr. 5 og 6 i Hurum være fredet mot beskadigelse eller ødeleggelse av ethvert slags.»

Straks efterat *misteltein* var fredet blev der gjennom Norsk Telegrambyrå utsendt en kort meddelelse til pressen i Oslo, Drammen og i de øvrige byer langs Oslofjorden med henstilling til blomsterforretninger og publikum om *ikke* å selge eller kjøpe *misteltein*.

Forhåpentlig er nu *misteltein*ens eksistens i Norge reddet. Men det var også på

høi tid. Den har i de senere år vært sterkt efterstrebt og sin utryddelse nær.

Til sommeren er det hensikten å få op-tatt et detaljkart over øya, ordne med brønn, brygge og vakthold, opsetning av plakater m. v. i samråd mellem Friluftsrådet og Naturfredningsforeningen.

I forståelse med Oslofjordens Friluftsråd vil dyre- og vekstlivet i sin helhet bli foreslått fredet ved kongelig resolusjon i medhold av naturfredningsloven.

FREDNING AV FUGLELIVET LANGS VORMA

på strekningen Minnesund—Svanfossen.

Angående denne fredning henvises til årsberetningen for 1933, s. 30. Som bekjent har Eidsvoll «Kjenn Ditt Land» tatt op dette spørsmål og under samarbeide med Østlandske krets sikret sig at av 139 eiendomsbesiddere, som har eiendommer nedover mot Vorma på strekningen Minnesund—Svanfossen de 131 ønsker å få fuglelivet fredet.

Saken har gjennom Akershus fylke vært forelagt vedkommende herreder, Eidsvoll og Nes. Nes herredsstyre har i møte 25. august 1934 fattet sådan *enstemmig* beslutning: «Herredsstyret anbefaler fredningen på det aller varmeste.» Eidsvoll herredsstyre har i møte 29. oktober 1934 *enstemmig* uttalt: «Herredsstyret anbefaler fredningen på det varmeste.» Endelig har fylkesmannen under 20. november 1934 uttalt: «Jeg tillater mig å anbefale fredningen gjennomført som ansøkt.»

Efter denne *enstemmige* tilslutning fra distriktets myndigheter innsendte Landsforeningen under 20. desember 1934 søknad om at:

«Fuglelivet (spesielt svømme- og vade-fugler) langs Vorma med strandkant og cøjer på strekningen mellom Minnesund og Svanfossen fredes ved kgl. resolusjon i henhold til naturfredningslovens av 25. juli 1910 og 14. juli 1916.

Undtatt fra fredningen er 8 små parseller, hvis eiere hittil ikke har villet gå med på fredningen (se fortegnelsen og kartet).

Innen det fredede område skal det være forbudt

- 1) å løsne skudd,
- 2) å drepe, skade eller forstyrre fuglene,
- 3) å ødelegge eller røve reir og egg.»

Der opplyses i et nettop mottatt brev fra distriktet at «der er riktig meget fugl på Vorma i vinter, og ikke mindre enn 10 svaner har nu tatt opphold her. De ser ut til å trives godt, ikke minst når de blander sig i andeflokken.»

Det er særlig morsomt å kunne fremholde den store interesse som bygden har lagt for dagen for denne sak. De drivende krefter har vært formannen i foreningen «Kjenn Ditt Land» på Eidsvoll, hr. O. T. Lund, og kjøpmann Brandt, Eidsvoll. Man tillater sig å lykkønske distriktet med dette følgeverdige tiltak.

FREDNING AV DYRELIVET I SØNDRE DEL AV NORDMARKA

(se årsberetningen for 1933 s. 26 og 1932 s. 9).

Arhønerede i Skjennungsskogen

P. & M.

At dyrelivet er tiltatt etter fredningen er sikkert. Især har det vært gledelig å merke, hvordan harebestanden har tatt sig op. Oslo kommunes skogsbetjenter er sterkt interessert i dyrelivet der oppe i

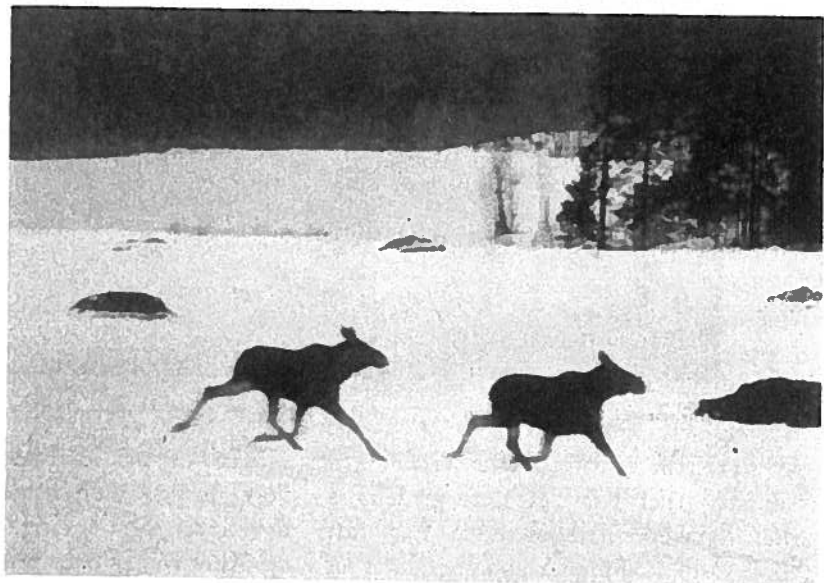
skogen, og det har også lyktes dem å ta flere meget morsomme «snapshots» fra dyrelivet (elg i sprang, århaner i lek, røi- og århønereder o.s.v.).

Og skogsfolket sammen med Akers po-

Elg i Sognsvannsskogen.

P. & M.

Elg ved Maridalsvannet.

P. & M.

Århanespill på Tryvanns-isen.

P. & M.

liti har nidkjært og virkningsfullt våket over freden i skogen. Århanen spiller på myr og islagt vann flere steder som i gamle dager. At Osloungdommen søker op til vårens ildfulle naturspill er hyggelig og bra. Mindre bra er det at man ikke føier sig ydmykt inn under naturens ukrenkelige lover. Der må være stillhet når århane og tiur spiller, og der må ikke merkes duft av cigarett eller snadde eller leirbål. Absolutt ro og stillhet må der være. Derfor, unge og eldre naturvenner: tving din natur og vis naturlovlydighet, så vil du ha glede av ditt besøk ved fugleleiken!

Samtidig med at hønsefugl og hare tiltar, berettes det om en tiltagende bestand av hauk og rev. Selv hubro, som ikke har vært iaktatt i disse trakter i manns minne, har man sett og hørt. Men ennå har det ingen fare.

Som bekjent var der i de spesielle regler for fredningen bestemt at det skulde være forbudt å gå med gevær innen området. I henhold hertil hadde da også

Akers politi beslaglagt en del geværer og ilagt vedkommende bærer mindre mulker. Ifjor protesterte en person, som var ilagt en bot på kr. 20 for å ha gått med gevær, mot mulkten og innbragte saken for høiesterett, som gav ham rett og opphevet dommen, som ansåes ulovhjemlet, da kun de spesielle av Kirkedepartementet fastsatte regler og ikke den kongelige resolusjon inneholdt forbudet mot å gå med gevær. Man har derfor påny innbragt saken for Kirke- og Undervisningsdepartementet med anmodning om å få de spesielle regler inntatt i selve resolusjonen.

* * *

Ved kgl. resolusjon av 22. februar 1935 er dette gjort, idet resolusjonen av 2. september 1932 (se årsberetningen for 1932) er forandret som foreslått.

Istedenfor pkt. 3 er der i den nye resolusjon inntatt to nye punkter således at resolusjonen blir sålydende:

«Innenfor dette ¹⁾ område er det forbudt:

- 1) å drepe, skade eller forstyrre dyr,
- 2) å ødelegge eller røve reir, hi eller egg,
- 3) å gå med skytevåben. Undtatt herfra er jaktpolitiet og jaktberettigede i nabo-felter på vei til eller fra sine felter mot fremvisning av legitimasjonskort.
- 4) I tiden 15. april til 15. juli skal hund-der føres i bånd innen området. Løse hunder som jager eller forstyrrer dyrelivet innbringes til Akers politi eller avlives på stedet av jaktpolitiet, såfremt de ikke kan innfanges.»

NATURPARK VED GALTEBO I SPYDEBERG

Under 14. april 1934 har eieren av Galtebo i Spydeberg, Østfold fylke, g.nr. 95, br.nr. 234, søkt om å få et vel avgrenset område på 20 mål fredet som naturpark i henhold til naturfredningsloven.

På området, som bærer navnet Hans Enersens Minde, vokser de vanlige barskog- og løvskogtrær; særlig nevnes bok, eik, lind, ask og alm. Der hekker mengder av småfugl, dessuten finnes der storfugl, orfugl, hare, ekorn, rev. Eierne av gården — Hans J. Galtebo — forbeholder sig rett til å fange og skyte rovdyr og skadedyr. Likeledes forbeholder eieren sig rett til efter samråd med fylkesskogmesteren å fjerne nedfalne og syke trær eller trær som er til hinder for livskraftige individers trivsel.

Saken blev under 16. mai 1934 sendt Kirke- og Undervisningsdepartementet

¹⁾ Områdets grenser er nøie beskrevet i resolusjonen av 2. septbr. 1932.

med forslag om at det omhandlede parti av Galtebo gård blev fredet ved kgl. resolusjon i henhold til naturfredningsloven på de betingelser og med de reservasjoner som av eieren nevnt.

Ved innsendelsen til departementet har Naturfredningsforeningen bl. a. uttalt at «det ansees å være av stor betydning at der rundt om i landet ved frivillig overenskomst etableres slike større og mindre oaser hvor dyrelivet og vekstlivet kan få leve i fred — og desto større betydning har det, når det som her ligger i en stor jordbruksbygd, og når området på forhånd byr på en slik rikdom av arter.»

SKAUGUMSÅSEN

(se årsberetningene for 1932 og 1933).

Som nevnt i årsberetningen for 1933 s. 29 hadde 2 av de 4 eiere av Skaugumsåsens syds-krent erklært sig for naturfredning av et nærmere angitt parti. En eier ønsker ikke fredning og fra en eier — skolebestyrer Hartmann — hadde man ennu intet bindende svar fått. Med skrivelse av 14. juni 1932 erklærte imidlertid skolebestyrer Hartmann at han «under forbehold går med på at den omhandlede bratte fjellskrent og nedenforliggende ur på hans eiendom naturfredes.

Nevnte forbehold må bestå deri, at denne fredning settes ut av kraft, hvis en av hans etterkommere skulde finne at den er til hinder for eiendommens frie utnyttelse, idet tilføies at han går ut fra, at et sådant forbehold ikke vil få noen praktisk betydning i fremtiden.»

Under 21. juli 1934 blev saken innsendt til Kirke- og Undervisningsdepartementet bilagt kart og landskapsfotografier.

Man foreslo at et område av sydskrenten av Skaugumsåsen, begrenset nedad av urdens nedre kant og opad av det flatere lende ovenfor skrenten, mot vest av skrenten ved plassen Tømmerviken, mot øst av skrenten ved plassen Solstadlien.

Innen dette område — ca. 220 da. — hvorav Asker kommune eier ca. 129 da., Hs. kgl. Høihet kronprins Olav ca. 80 da. og skolebestyrer Hartmann ca. 20 da., foresloges: «Grunnen, vekstlivet og dyrelivet fredet ved kgl. resolusjon i henhold til naturfredningsloven av 25. juli 1910 og 14. juli 1916 — for skolebestyrer Hartmanns eiendom (den del som ligger vest for Furubakken) med det av eieren gjorde forbehold.»

De nærmere regler forutsettes utarbeidet av Naturfredningsforeningen under samarbeide med eierne.

FOKSTUMYRA

(se årsberetningen for 1933 s. 30).

Saken angående fisket innen det naturfredede område av Fokstumyra er nu bragt i orden.

I mars 1934 innsendte Naturfredningsforeningen en svarskrivelse i sakens anledning til Kirkedepartementet sålydende:

«*Angår Fokstumyra.*»

I anledning av det kongelige departements henvendelse i brev av 28. februar 1933 skal undertegnede styremedlemmer i Østlandske Krets av Landsforeningen for Naturfredning i Norge tillate sig å uttale:

Vår forening har — som også tidligere fremholdt (jfr. skrivelse av 19. oktober 1934 til Kirkedepartementet, s. 4 nederst) — vært opmerksom på at det var mindre heldig at bygdefolket blev nektet å fiske,

mens gjestene på Fokstua hotell hadde anledning dertil. Saken sees senest å være behandlet av Dovre fjellstyre i møte 5. desember 1932. Av avskriften fra dette møte, som finnes vedlagt denne sak, sees fjellstyret bl. a. å ha uttalt:

«— — 1) *Den forstyrrelse* som følger av fiske er neppe stor, og den kunde man gardere sig mot ved at fredningen såvidt fisket angår fastholdes en del av året — forsommeren — men fisket forøvrig frigis. Derved vilde i hvert fall skade og ulempe bli betydelig mindre. — —»

Efter denne uttalelse, som viser en gledelig forståelse av betydningen av å bevare freden i klekketiden, må man kunne gå ut fra at bygden vil være tilfreds når den tid hvor det er forbudt å fiske innen det fredede område, begrenses til kun å gjelde til klekkingen er ferdig. Medlem av styret, ornitologen dr. H. Løvenskiöld, som har studert fuglelivet på Fokstumyra i flere år, mener at tidspunktet for eventuell frigivelse av fisket bør settes til 15. juli. For Fokstua hotell kan det — såvidt skjønnes — heller ikke spille noen synderlig rolle om fisket er forbudt på forsommeren før turistene kommer.

Styret i Østlandske Krets er enig i at skaden ved å tillate fisket efter 15. juli vil bli betydelig mindre enn om det helt blev frigitt, og man finner derfor av hensyn til den uheldige stilling saken er kommet i ved salget av Fokkstua 29. august 1930 å kunne tiltrede den av Landbruksdepartementet i skrivelse av 22. januar 1934 foreslåtte endring i den kongelige resolusjon av 9. november 1923 med en sådan tilføielse til romertall I, første ledd: «— — Med stang i tiden efter 15. juli. — —»

1) Utthevelsen gjort her.

Første ledd i Landbruksdepartementets forslag vil efter vår tilføielse i sin helhet komme til å lyde: «*Fredningen omfatter ikke fiske med stang efter 15. juli.*»

Vi undlater sluttelig ikke påny å fremholde, som også pointert i våre tidligere henvendelser, at det er roen — freden — innen det fredede område det gjelder å bevare spesielt av hensyn til de mange her hekkende fugler, mens fisken i og for sig spiller en mindre rolle. Man må derfor sterkt og inntrengende fraråde at fisket blir fritt i hekketiden.

De medsendte bilag følger hoslagt tilbake.

Ærbødigst

H. L. Løvenskiold W. Werenskiold
(sign.) (sign.)

Hanna Resvoll-Holmsen
(sign.)

K. G. Gleditsch,
f. t. formann.»

På denne skrivelse kan der ventes svar i den nærmeste fremtid.

* * *

Professor *Johan Rygge* har sommeren 1933 fått tillatelse til å samle sommerfugler på Fokstumyra til Tøyenmuseet.

FREDEDE TRÆR

En stor *fur* på *Furuhøi*, g.nr. 189, br.-nr. 3, Nordstrand sogn, Aker herred

er på eierens anmodning fredet i henhold til naturfredningsloven. Furuen står ved den gamle hovedvei mellem Hauketo og

Furu på Furuhøi,
Nordstrand

O. H.

O. H.

Lind «Anna-Lindi»
på Østnes, Fet.

gården Prindsdal. Fredningen er tinglyst ved Akers herredsskriverembete 28. september 1934. Om furuen, som opgis å være ca. 250 år, skriver O. Hansen, assistent ved det botaniske museum på Tøien i «Tidsskrift for norsk skogbruk», hefte 9 for 1934 under overskriften «En vakker furu nær Oslo» bl. a.:

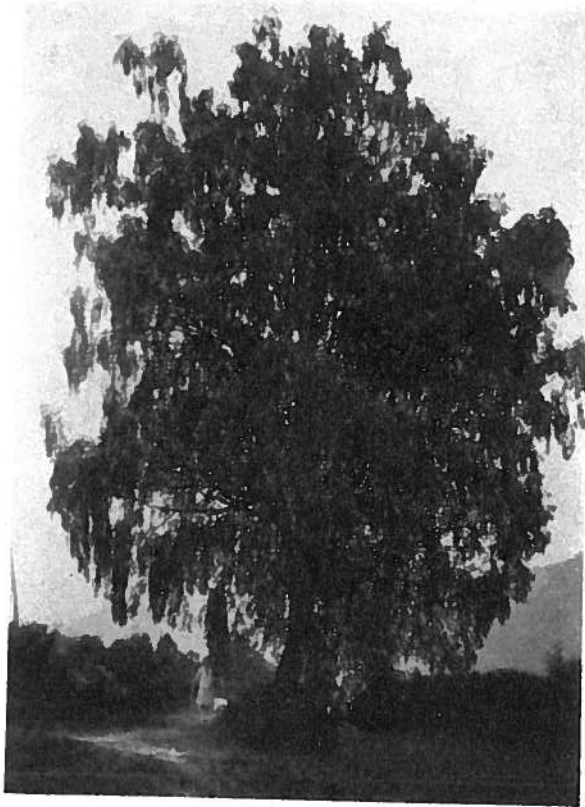
«I bringehøgd er furua 2,6 m. rundt, ved roti 2,8 m. Heile høgdi er 18—20 m. Kvistfri legg på 8 m. Kruna er 7 m. i tvermål. Det raraste og vakraste er grein-skapet, avdi dei fleste greinene heng ned- yver som spilone i ein paraply. — — —»

Videre heter det: «Den gamle post- og ferdavegen førde like forbi, og tætt ved er den gamle skystasjonen Prindsdal. I

gamle dager var her skjenkerett for sterke saker. Der vart då gjort mangt eit vedde- mål med ukunnige folk um dei vann å femna fura. Dei lagde steinrøisor og stein- lad uppefter leggen for å nå so høgt upp som mogelegt og vinna veddemålet. Men det lukkas inkje og taparen laut bøta uheppa med å rive i ei eller fleire potter brennevin.»

* * *

På gården Østnes (Østanes), g.nr. 66, br.nr. 3, Fet herred, Akershus fylke er efter eierens ønske *en stor lind* («*Anna- lindi*») og *en stor eik* fredet i henhold til naturfredningsloven. Disse gamle vakre trær står like ved gården som ligger på en

Storbjørka, Strømme,
Eidsbygda, Møre.

høide på østsiden av Øyern. Fredningen er tinglyst ved tinglysningstinget for nedre Romerike sorenskriveri 15. november 1934.

1) Om disse trær opplyser assistent O. Hansen: «Lindi mæler i brjosthøgd 3,8 m. rundt. 2,20 m. frå marki deler ho seg i tri svære greiner. Den eine hev eit rundmål av 2,59 m. og lagar ein ret vinkel med hovudstammen 2,3 m. fra denne. Tvermål av krana 14,76 m. Høgdi ikring 12 m. Hegg, bjørk og raun veks som epifyter. Av andre epifytvokstrar: *Festuca ovina* og *Sedum maximum*. Lindi hev svært småe blad, og greinskapet er nokso forvitnelegt. Det raraste av det er, at frå føtene utyver marki skyt der upp

tett i tett med smålind, sameleis som ein ser at ospen gjer. Slike rotskot hev eg inkje lagt merke til fyrr på lind.» Etter sagnet blev i 1814 barken av denne lind brukt til bakning av barkebrød.

2) Om *eiken* opplyses at stammens rundmål er 5,2 m. Høiden er ca. 18 m. og kronens tvermål ca. 29 m. På eiken vokser en sjelden soppart: *Daldalea quercina*.

2 store grantrær og 4 furutrær på *Råen*, g.nr. 45, br.nr. 1 ved den gamle bygdevei mellom Hol og Geilo i Hol, Hallingdal er efter eierens ønske fredet i

Fuglefuro,
Bjørge, Seljord.

medhold av naturfredningsloven. Fredningen er tinglest ved Hol tinglysnings-ting 16. januar 1935.

* * *

Angående den fredede tistelart *Onopordon Acanthium* på Hvaler prestegård meddeler sognepresten at den er utdøende innenfor det opsatte gjerde, mens den har spredt sig og trives utenfor gjerdet. Da dessuten gjerdet er falleferdig, foreslår sognepresten det fjernet. Professor J. Holmboe, hvem saken har vært forelagt, er enig i at gjerdet kan fjernes. Herom er sognepresten underrettet med anmodning om å besørge fredningsmerke opsatt på området.

Storbjørkja på *Strømme*, g.nr. 12, br.nr. 1 i Eidsbygda, Møre fylke, er etter eierens ønske fredet. Denne vakre og harmonisk vokste bjerk står fritt på åpen mark ved den gamle hovedvei ved Eid i Romsdal.

* * *

3 vakre trær:

Fuglefuro,
Lawnesbruri (bjerk) og
Tusseaskjen

på gården *Bjørge* i Seljord er fredet etter eiernes ønske. Disse store vakre trær står nær den nye Seljordvei ved nordre ende av Seljordvatnet på vannets østside.

Rundeholmen (Trylleøen). Husnes, Hardanger.

O. H.

ÅRSBERETNING FRA VESTLANDSKE KRETSTORENING FOR NATURFREDNING I NORGE

Foreningens styre har vært det samme som i forrige beretningsår. Våren 1934 meddelte for øvrig formannen (professor Rolf Nordhagen) styret at han etter 9 års funksjonstid ønsket avløsning. Han poiterte samtidig at også den nye formann burde velges blandt Bergens Museums videnskapsmenn, idet departementet alltid forlanger en utredning av de enkelte fredningsakers videnskapelige betydning. Imidlertid førte formannens henstilling ikke til noe resultat; generalforsamlingen blev derfor utsatt på ubestemt tid. I mellomtiden har formannen skjøttet de løpende forretninger. Ved den kommende generalforsamling i april 1935 akter han imidlertid å avslutte sitt arbeide i foreningen, idet han mener å ha gjennomført det program som han i sin tid gikk inn for, nemlig fredlysning av gamle og merkelige trær på Vestlandet.

Foreningen må nu ta op nye oppgaver, særlig av zoologisk art (fredning av Vestlandets fugleliv, villrein-spørsmålet o.s.v.), og undertegnede tillater sig derfor her å rette en inntrengende appell til Bergens Museums zoologer om nu å overta foreningens ledelse.

Av fredningsaker som i det forløpne år er bragt i havn kan nevnes:

1) Fredlysning av *Rundeholmen* i Opsangervatnet, *Kvinherad*, Hardanger. Denne lille ø er uløselig knyttet til dikteren *Jonas Lies* navn. På holmen som *Lie* kalte «Trylleøen», finnes ennu rester av en primitiv brygge, stenbenker og stensbord som dikteren selv satte op. Den er ellers bevokset med grov furu og en typisk lynghei-vegetasjon og bør ubetinget bevares.

Fredningsvedtaket blev undertegnet av Universitetets rektor *S. Seland*, professor *D. A. Seip* og advokat *N. L. Bugge* på

O. H.

Claus Frimanns Apostel-
lund. Davik, Nordfjord.

vegne av den Weis-Rosenkroneske Stiftelse samt tiltrådt av *Tønnes Boxnes*. Ved kgl. resolusjon av 1. juni 1934 blev øen fredlyst i henhold til loven om naturfredning.

Senere viste det sig imidlertid at eiendomsforholdene på stedet ikke var definitivt klarlagt, idet grunneierne *Johs. Helland*, *Bertel H. Helland* og *Gunnar Helland* også mente sig eiendomsberettiget til holmen. Disse innsendte en skrivelse herom til Socialdepartementet. Imidlertid har forvalter *Chr. L. Holm* på stamhuset Rosendal i september 1934 ved forhandling opnådd en overenskomst gående ut på at alle de interesserte grunneiere overdrar holmen til Staten. Dermed skulde denne sak forhåpentlig være bragt i orden.

2) Fredning av en mektig kristtorn (*Ilex aquifolium*) i prestegårdshaven i *Sund* på

øen *Sotra*. Treet skal være plantet for henimot 100 år siden av prost *Johan Fritzner Greve*. Efter anmodning av den nuværende sogneprest *Salmund Djuvik* har vår forening sendt en henstilling til Kirkedepartementet, som nu har latt kristortreet fredlyse.

3) Fredning av en gruppe på 11 furutrær på *Frimannslund, Davik* i Sogn og Fjordane fylke. Disse prektige trær er plantet av dikterpresten *Claus Frimann* og kalles i folketradisjonen for «De 11 apostler». Det er meningen å reise dikteren et minnesmerke i nærheten av furulunden, som er berømt over hele Nordfjord. Andragendet er undertegnet av de nuværende eiere: *Kr. Frimannslund* og *Rakel Frimannslund*.

4) Fredning av en enestående samling av gamle *barlindtrær* (*Taxus baccata*) på *Djønno* i *Kinsarvik* herred, *Hardanger*; eiere: *O. Djønne* og *Samson Haugse*.

Det dreier sig om hele 18 eldgamle barlinder i 380—400 m. høide over havet, den østligste forekomst av dette interessante treslag i *Hordaland* fylke. Trærne er 5—6 m. høie og vokser i et «snehull», som har betydelig videnskapelig interesse. En av stammene har helt fantastiske dimensjoner, men halvparten er nu bortråtnet. Æren av å ha «opdaget» denne forekomst tilkommer *Olaf Hanssen*, som nu i mange år har arbeidet med en registrering av barlindens utbredelse på *Vestlandet*.

5) Fredning av en kjempestor ener (*Juniperus communis*) i «Sumartreet» på gården *Gjernes* i *Voss* herred, eier: *Sjur Gjernes*. Denne ener er 12.55 m. høi (!) og måler 1.14 m. rundt stammen i 1 m. høide over marken. Kronen er 5.9 m. bred.

6) Fredning av en praktfull *furu* (*Pinus silvestris*) i «*Bjørkemoen*» på gården *Bjørke* i *Voss* herred, eier: *Ella Bjørke*. Treet skal være et av de største på *Voss*.

7) Fredning av en kjempestor *gran* (*Picea excelsa*) og en svær *furu* (*Pinus silvestris*) på gården *Istad's* grunn i *Voss* herred, eier: *Lars S. Istad*.

Granens omkrets er 2.7 m. i 1 m. høide over marken. Høiden oppgis til 30 à 40 m. Furuen måler 2.9 m. i omkrets og deler sig først i 12 m. høide i to grener. Disse trær skal være enestående i sitt slag på *Voss*.

Foreningen arbeider også med flere andre fredningssaker av forstbotanisk art, som forhåpentlig vil bli bragt i havn våren

Formannen har efter henstilling fra Landsforeningen utarbeidet en liste over plantearter som bør fredlyses i det påtenkte utvidede fredningsfelt fra *Junkerdalen til Balvatnet syd for Sulitjelma* i *Nordland* fylke (se foregående årsberetning). Det er overordentlig gledelig at denne viktige sak nærmer sig sin løsning og at *Vestlandske Kretsforening* nu for annen gang har bidratt til å skaffe Norge store, nye botaniske fredningsfelt av uvurderlig betydning for den fremtidige forskning. Det var nemlig på vår forenings initiativ at også det i botaniske kretser så berømte område ved *Helinsjøen* i *Valdres* blev fredlyst.

I årets løp er der fra foreningen utsendt 12 fredningsskilt til opsetning ute i distriktene.

Da undertegnede nu i april slutter som foreningens formann, vil han her få lov til å takke foreningens medlemmer for elskverdig støtte i de forløpne 10 år og samtidig uttale håpet om at interessen for foreningens arbeide ikke alene vil fortsette, men også øke i fremtiden. Vi trenger flere medlemmer og aktive medlemmer som kan bistå styret i dets arbeide for å bevare *Vestlandets* naturherligheter i «jernet og betongens tidsalder».

Rolf Nordhagen.

Det tilføies at den i årsberetningen for 1933 omhandlede *barlind* i *Eikehola* på gården *Øvredal*, er fredet ved kgl. resolusjon av 6. april 1934.

Likeledes er en svartolder (*Alnus glutinosa*) — «*Storoldri* i *Storlidi*» på gården *Holdhus* i *Hålandsdal* herred fredet ved kgl. resolusjon av 6. april 1934.

ÅRSBERETNING FOR ROGALANDS KRETSFORENING FOR NATURFREDNING I NORGE

7. arbeidsår.

I.

Styret begynte sitt arbeide med gjen-nemgåelse av de programposter som tidli-gere generalforsamlinger har godkjent og som de skiftende bestyrelser har hatt i opdrag å bearbeide. Til disse poster har styret føiet noen nye, mens andre er ut-gått som uløselige eller ferdig bearbeidet. Følgende poster står nu på programmet:

1. Fortsatt arbeide med den gamle post om fredning av minst 20 gravhauger på Jæren. Senere tillegg: Arbeide for å bevare for kommende slekter et lignende antall i fylket for øvrig.
2. Utarbeidelse av oversikt over gravhauger, bautasteiner, båtnøst, hus-tufter og andre fortidsminner i Rogaland som bør fredes ved lov og Sta-tens fredningsmerke opsatt.
3. Den gamle post om totalfredning av fuglelivet på fyrvesenets holmer og odder og sjøområdet deromkring, skal man sette all kraft inn på å bringe til en tilfredsstillende løsning.
4. Den gamle post om ny felleslov for de sammensluttede kretsforeninger — landsforeningen lov — skal søkes løst snarest.
5. Arbeide for ny naturfredningslov for landet istedenfor den av 1910 og 1916 som er på det nærmeste verdiløs. I forbindelse hermed fortsatt arbeide med oversettelse av de europé-iske og uteneuropéiske naturfred-ningsinstitusjoners lover.
6. Arbeide for at foreningen får med-virkende bestemmelsesrett over hvad der i Rogaland bør fredes av fortids-minner. Loven om fredning av for-tidsminner av 13. juli 1905 antas å hjemle adgang hertil.
7. Arbeide for opprettelse av en eller flere statsinstitusjoner som har med naturfredning og fortidsminnefredning å gjøre, slik som man på for-skjellig måte har det i så å si alle andre kulturstater i verden, hvor naturfredningsarbeidet er satt i sy-stem.
8. Internasjonalt samarbeid med de i Europa og i Afrika værende natur-fredningsforeninger og ornitologiske foreninger med sikte på å bevare trekkfuglene der de hviler under trekket og der de opholder sig om vinteren.

BRILLER

Kirkegaten 21

KNUT PIHL AS

OPTISK FORRETNING STAVANGER

KIKKERTER

Telefon 227 k.

9. Arbeide for lov om at jakt bare må drives av folk som har løst jaktkort og som må antas å ha den nødvendige skyteferdighet og kjennskap til jaktloven.
Jakt på sjøfugl fra motorbåter og jakt på søn- og helligdager søkes forbudt.
10. Arbeide for erhvervelse av et fugle-reservat istedenfor projektet Rodamyren som er opgitt.
11. Arbeide for at foreningen søker naturfredning optatt som fag i skolene foreløbig ved at man søker å formå lærerne til å virke for saken.
12. Arbeide for at foreningen utgir et lite medlemsblad hver eller hver annen måned, hvis det viser sig umulig å få igangsette noe medlemsblad for fellesorganisasjonen.
13. Fortsatt arbeide for at Stavanger kommune totalfreder eller eventuelt bare freder faunaen på sine landeieendommer i Rogalandfylke og Vestagder fylke.
14. Foreningen søker hvert år legatinstusjoner og banker om bidrag til sitt fond.

II.

Kortfattet spredt oversikt over arbeidet i 1934.

Der er i årets løp holdt 17 styremøter. Foruten sirkulærer og trykksaker er utsendt 170 skrivelser av forskjellig innhold, og der er skrevet 11 avisartikler og innlegg omkring naturfredningsbevegelsen. Artiklen om kristtorntreets bevarelse blev inntatt i 13 aviser i landet.

*

Den 28. september holdt formannen et foredrag i radio om: «Hvad er naturfred-

ning? Hvad er det naturfredningsbevegelsen går ut på?»

*

Til Landsforeningen, som nu bare består av én mann, er sendt en rekke skrivelser om de til departementet innsendte fredningsandragender og om foreningens programposter m. v. De aller fleste er ikke besvart eller erkjent mottatt.

*

Der er korrespondert med flere europeiske og uteneuropéiske naturfredningsforeninger. Med den nederlandske angående forbud mot innsamling og eksport av vibe-egg i Holland. Foranledningen var en annonse i et Oslo-blad hvori Bristol hotell bekjentgjør at det serverer vibe-egg i sitt grillroom. Ved nærmere undersøkelse viste det sig at eggene var importert fra Nederlandene.

*

Kontroversen om restaurering av den fredede steinstjerne på Rinnen er nu endt til alle tilfredshet. Det blev bragt på det rene gjennom innhentede opplysninger i de nordiske land og i Randstatene samt ved inngående litteraturstudering at ingen visste noe mer om disse fortidsminner enn at de var «bygget op av det for hånden værende materiale». Derimot avgav de eldre gårdbrukere derute skriftlig erklæring om at omhandlede stjerne i deres ungdom hadde vært slik som Isaksen hadde restaurert den ene arm. Professor Shtelig fra Bergen var efter anmodning her og beså stjernen. Senere aksepterte museumsdirektør Jan Petersen et forslag fra Isaksen som gikk ut på at Isaksen skal få fortsette restaureringen, men uten å legge mindre stein i mellomrummene mellom de større.

*

„SUNNY“ *Det gode merke i hermetikk.*
NEPTUN CANNING CO. STAVANGER

STØTT de averterende firmaer som støtter oss.

Der er opsatt 11 rugebur for småfugler i byens parker.

*

Man anmeldte en vilthandler i byen for ulovlig salg av fredet fuglevilt. Politimesteren tok sig straks av saken. Viltet blev konfiskert og vilthandleren mulktet.

*

Fra zoolog Osa innlöp meddelelse om at lyngender solgtes på torvet; styret anmeldte og politimesteren tok sig også av denne overtredelse. Videre blev politimestrene i Stavanger og i Rogaland samt fylkesmannen i Rogaland anmodet om å skjerpe kontrollen med jakt og salg av fredet vilt.

*

Der er innmeldt 91 nye medlemmer, 28 er strøket eller døde. Medlemsantallet er ved årsoppgjøret i alt 408, derav 19 livsvarige og 8 foreninger og institusjoner. Tilveksten 63.

III.

De enkelte programposter.

Omkring post 1.

Plassen vil ikke tillate en nærmere omtale av alle de fortidsminner som i år er foreslått fredet. Under henvisning til avisartiklen med billedserie som «Aftenbladet» bragte den 22. desember skal nu bare nevnes:

Bautasteiner.

Bautasteinen på Hålandshaugen ved Hålandsvannet i Randaberg. Høide 2.63 m.

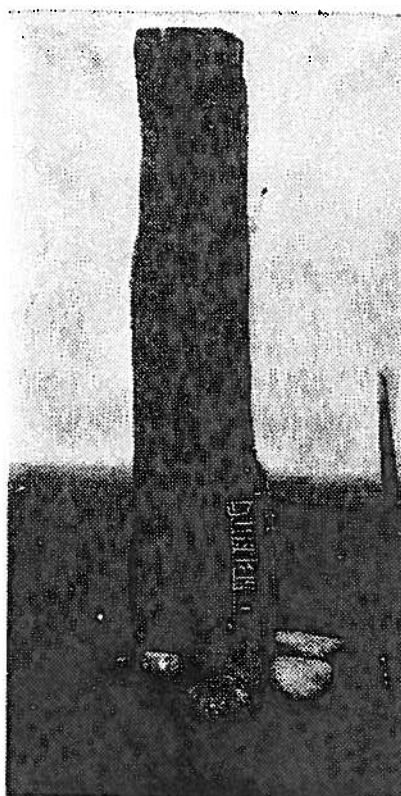
*

Bautasteinene på Indre Bø i Randaberg.

Nr. 1. Runesteinen høide 3.58 m.

» 2. —»— » 6.00 »

*

Runestein på indre Bø i Randaberg.

Så har vi de såkalte Kvilesteinene, som efter sagnet skal betegne de steder hvor man hvilte med liket av Erling Skjalgson, da det blev bragt fra Hafrsfjord over länd til hans hjem i Sola. Den første står ved Hafrsfjordsbroens vestre ende på Jåsund. Høide 2.30 m.

*

Den annen står på gården Meling. Høide 4.35 m.

*

Det tredje sted er på gården Haga hvor der er tre steiner. Høide henholdsvis 2.37, 1.25 og 0.95 m.

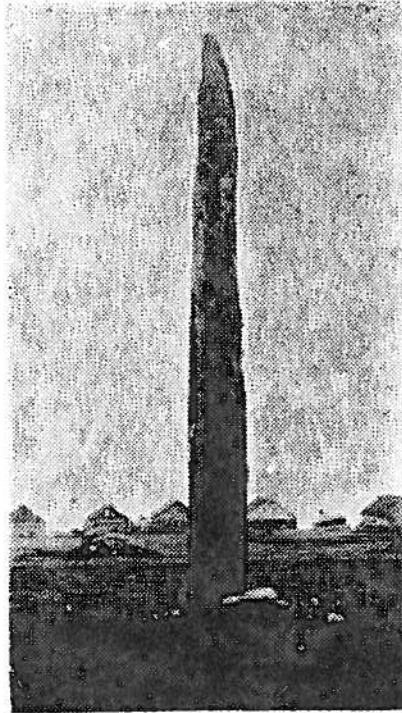
*

Den fjerde står på gården Risa. Høide 3.65 m.

*

O. HENRIKSEN
PEDERSGATEN 29. TELEFON 3130.
STAVANGER

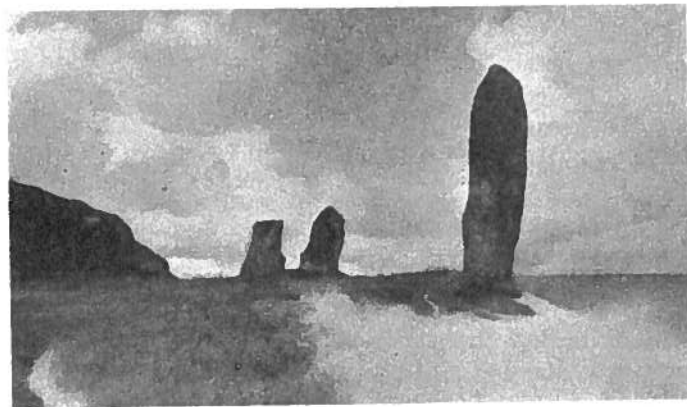
Største utvalg i dame, herre og barne-
skotøi fra landets ledende fabrikker.

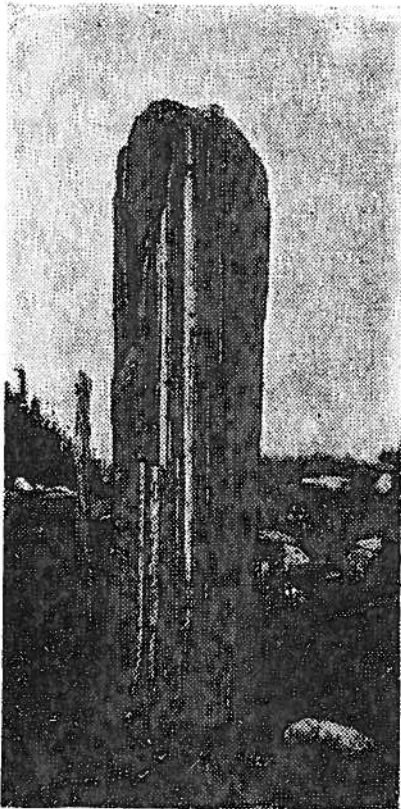
Hautastein på indre Ilo i Randaberg.

«Kvilestein» Mellings i Solå.

Kvilesteinene på Haga i Solå.

Bautasteinene på Haugstad i Sola.

Det femte og siste hvilested menes å være på gården Haugstad, hvor der står to bautasteiner. Høide henholdsvis 2.83 og 3.15 m.

*

På Regehaugen, Rege gård gjenreiste styret en interessant offerstein. Høide 2 m.

*

Tormodbautasteinen. En runestein på Tjelta i Sola. Høide 2.35 m.

*

Runesteinen på Helleland i Sola. Gjenreist av styret. Høide 2.10 m.

*

Bautasteinen på Lynghaug på Braut i Klepp. Høide 2.62 m.

*

Bautasteinen på Anda i Klepp. Høide 3.23 m.

*

Bautasteinen på Tinghaug i Time. Høide 2.78 m.

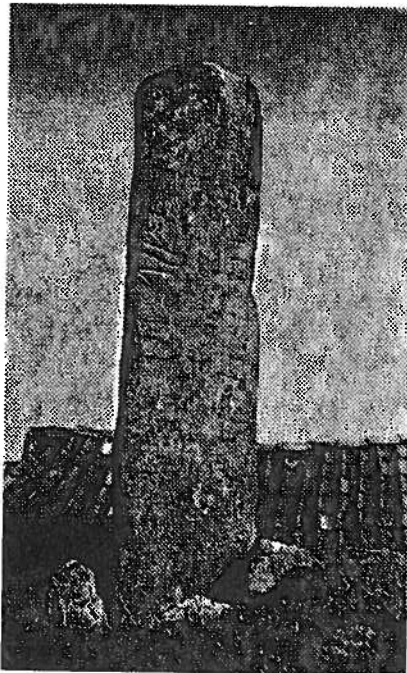
*

Rune-bautasteinen på Skeianc i Høiland. Høide 2.30 m.

*

Dette er de bautasteiner som er i behold på Jæren og som foreningen søker sikret for kommande slekter. Der har vært adskillig fler, men de er brutalt fjernet og nyttet til grunnmur og gjerdesteiner m. m. Der ligger en ved en uthusvegg på Bø i Randaberg, som vil bli søkt gjenreist neste år, og det er mulig at man ved nøie undersøkelse kan komme over ennu noen slike på Jæren.

*

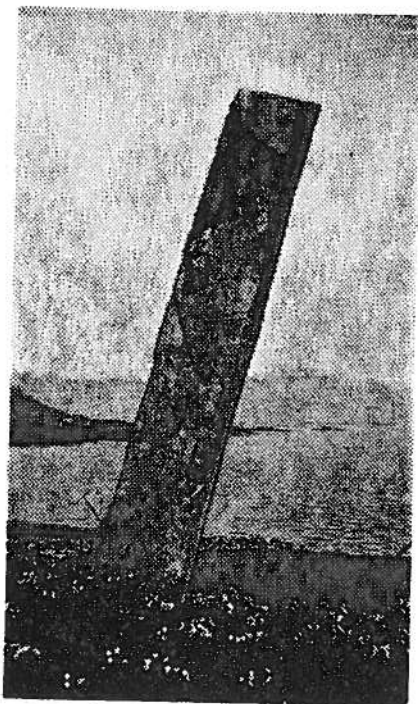

Tormod-steinen, Vardeheim Tjelta i Sola.

SALOMONSENS BYRAA

Bergelandsgaten 53. — Telefon 1723. — Stavanger.

Dokumenter skrives. 6 attestavskrifter 0.50. 30 sanger kr. 2.00. Mangfoldiggjørelse. Pantobligasjoner, livspoliser og norske premieobligasjoner kjøpes.

Bautastein på Nag i Strand.

Utenom Jæren er innregistrert:

Bautasteinen på Nag i Strand. Høide 5.10 m.

Bautasteinene på Sør-Lunde, Østre Amøy. Den største har en høide av 5.65 m., den mindre er 4.90 m. høi.

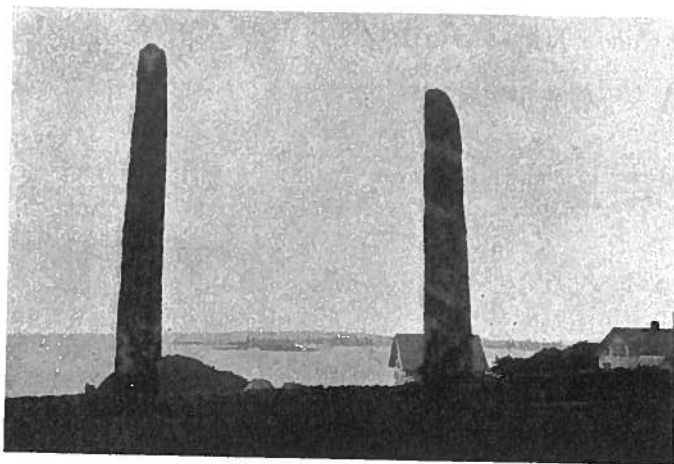
Dessuten ligger der en i fjæren utenfor et båtnøst på gårdbruker Peder Melings eiendom. Meling har forært den til foreningen, og der har vært ført forhandlinger om transport og reisning av steinen.

*

Under ledelse av styremedlem Motland arrangerte en komité en lysttur til Fra-fjord søndag den 3. juli i anledning en offerstein, «Franesteinen» kalt, som handelsmann Kristian Håland hadde transportert og reist på en liten haug på veivesenets bekostning. Formannen holdt ved anledningen en kort tale om den internasjonale naturfredningsbevegelses mål og mening, og skolebestyrer Molaug holdt et utmerket foredrag om selve offersteinen, dens antatte forhistorie og ofrings seder og skikker i gamle dager.

Gravhauger.

Hensikten er å få bevaret for all fremtid noen gravhauger i hvert herred, og man legger da fortrinsvis an på de største og de som er mest synlige. Hittil har man innregistrert følgende:

Bautasteiner på Sør-Lunde og Melling. Østre Amøy.

B R Ø D R E N E
KVERNELAND
 STAVANGER

Ford Biler

Lynshaugen Bø i Randaberg.

Lynshaugen på Ytre Bø i Randaberg. Omkrets 22.5 m., høide 2.0 m. Innkjøpt av et fond som ingeniør Evensen har innsamlet.

Grøderøisen på Vistnes i Randaberg. Det skal være den største gjenværende langhaug i Rogaland, 38.5 m. lang. Sagnet beretter at kong Grøde skal være hauglagt der. Eieren av marken, hr. gårdbruker Olaus Vistnes, har vært så elskverdig å forære foreningen dette interessante fortidsminne.

Mimmarudlå på Sør-Sunde i Madla. Omkrets 21.5 m., høide 2.5 m.

Heislands-rudlå på Sør-Sunde i Madla med et delvis bevart gravkammer. Omkrets 19 m., høide 2.0 m.

Gravkammeret på Vardeheim i Sola. Et ganske godt bevart gravkammer som eieren av marken, hr. bestyrer Svendsen, elskverdigst har forært foreningen.

Kjørkehauget på Line i Time. Omkrets 90 m., høide 4.0 m. Eieren, hr. gårdbruker Tollef Line, har elskverdigst forært denne interessante rundhaug til Rogaland naturfredningsforening.

Trodlahaugen på Line i Time. Omkrets 48 m., høide 2.0 m. Eierne Jon og Om-mund Line har foruten de andre tjenester også elskverdigst forært foreningen denne haug.

*

Hustuft på Seland i Time. Foreslått fredet etter anmodning av museumsdirektør Jan Petersen.

*

Under ledelse av styremedlem Motland reiste styret til Erevik i Forsand for å underhandle med eieren av et veldig eike-tre, om betingelser for fredning av treet. Besøket var resultatløst. Senere arbeidet lensmannen i Forsand med saken og stillet meget favorable tilbud, som heller ikke blev antatt.

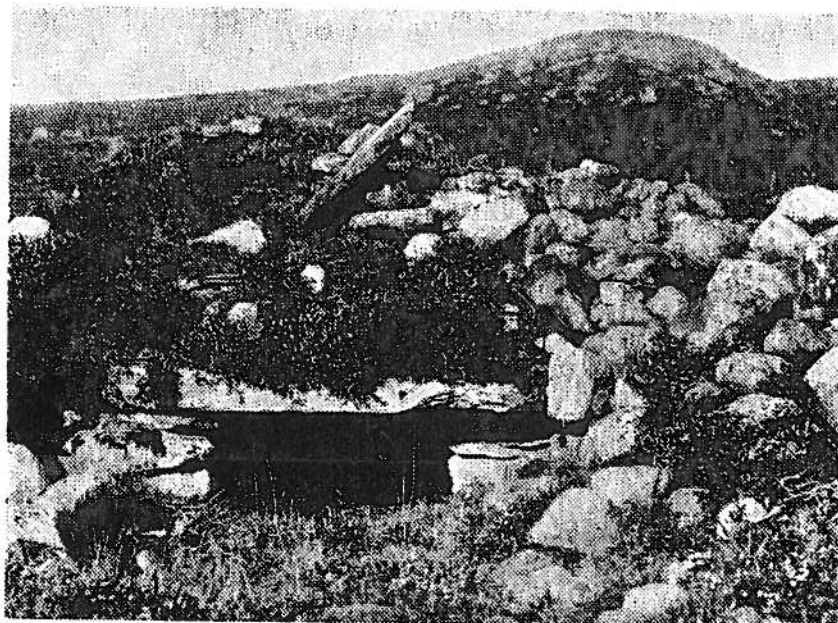
Fra Erevik gikk turen til Forsand kirke-bygd, hvor der er en interessant og *godt bevart langhaug*, hvori der efter sagnet skal være gravlagt et skib. Lengde 20.5 m. ved grunnen, høide 1.5 m. Eieren, hr. gårdbruker Torstein Forsand, har elskverdigst skjenket foreningen denne haug.

*

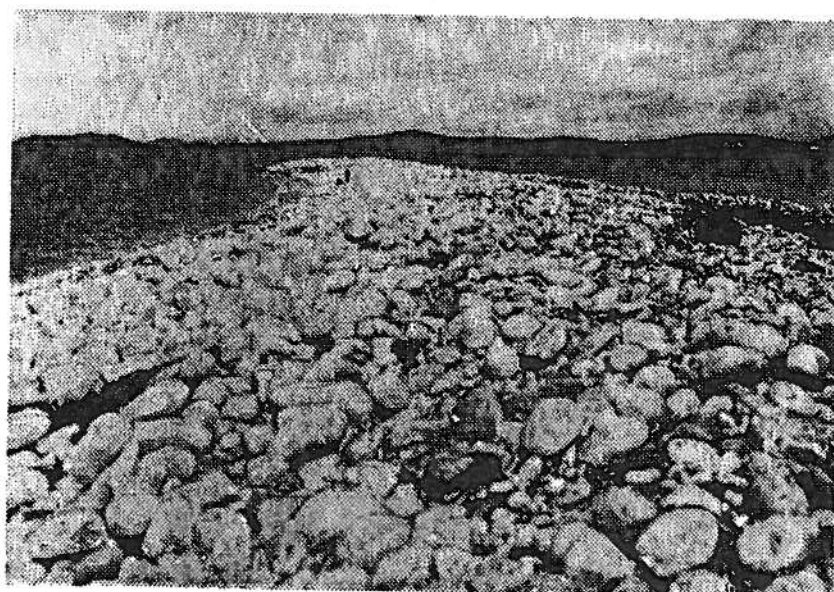
L. HØIVIK A/S
Kannikgården. Tlf. 3014.
STAVANGER

Fruktforretning.
ALLTID FRISK FRUKT
LAVE PRISER

L. HØIVIK
Skagenkaien. Telef. 3392.
STAVANGER

Åpent gravkammer Vardeheim Tjelta i Sola

Østre Bo-raunen, Bo i Randaberg.

På Hå forhenværende prestegård i Nærbø finnes visstnok den største samling fortidsminner i Rogaland — en rekke gravhauger og gravkamre, ringmur, to vel bevarte steinsetningsstjerner og den såkalte prekestol med steintavlen. Alt ligger i et rullesteins-strandparti uten verdi for øvrig. Høiesterretsadvokat Årstad, som hadde gården tilsalgs, anbefalte foreningens søknad om fredning av dette parti. Søknaden blev gjennom Landsforeningen sendt til Kirkedepartementet sammen med andre til Landbruksdepartementet den 8. august, men der er ennå ikke innløpet svar fra noen av dem, like så litt som på de mange som sendtes den 28. november.

Siden har der vært tvangsauksjon på gården, og det antas at den er kjøpt av Nærbø kommune eller bygdefolk.

*

Post 10. Den største interesse samles dog om projektet Bø-raunen i Randaberg, denne veldige og enestående rullesteinsmolo som havet har slynget op derute. I forbindelse med denne foreslås også den innenfor liggende lagune fredet som reservat. Den utgjør avgjort det beste tilholdssted på Jæren for en rekke vade- og svømmefugler. Denne søknad og en annen om absolutt fredning av endel vade-fugler som går sin utryddelse i møte, blev anbefalt av 23 kulturelt interesserte foreninger i Rogaland.

Feltet blev avmerket på en forstørret kartskisse og innsendt med inntrengende anmodning om at naturfredningsloven av 1910 og 1916 for første gang må komme i praktisk anvendelse i Rogaland fylke.

Innenfor feltet ligger endel små inngjerdede beitelapper av mindre verdi, men de må dog innløses, og styret har under

forutsetning av generalforsamlingens approbasjon tilbudt å strekke sig lengst mulig med pengebidrag. Feltet må også inngjerdes.

*

Den viktigste oppgave for alle naturfredningsorganisasjoner er arbeide for fredning av større landskapspartier som nasjonalparker og mindre felter som reservater, men i vårt land synes avsetning av slike fredede områder å være håpløs, uten ganske betydelige pengemidler. Styret har derfor tenkt sig muligheten av at man her i fylket kan få en eller annen statskog fredet, her likesom i flere andre fylker. Man har forskaffet sig fortegnelse over Statens skogeiendommer og festet sig ved Haukanesskogen i Bjerkreim, en rest av den store, skamhugde Malminskog. Der-som det er umulig å få både flora og fauna totalfredet, søkes om at i hvert fall dyre- og fuglefaunaen kan få et alltid værende fristed sammesteds.

*

På lignende måte søkes om å få den store statskog på Finnsnes ved Tonstad i Sirdalen fredet.

*

I forbindelse hermed har styret esket departementets uttalelse om hvorvidt vilt kan forfølges fra eiendommer hvor jakt er lovlig til områder som er fredet ved a) tinglysning, b) ved lov av 1910 og 1916. Svar er ikke innløpet.

*

Styret innsendte fornyet søknad til bymyndighetene om fredning av Madlafåren. Borgermesteren svarer at kommunen ikke er eier av grunnen.

*

K A F É A R O M A

(innh. G. Morfjord) • Kirkegt. 30 • Stavanger.

Middag og lunch hele dagen.
Smørbrødbestillinger mottas.

Rimelige priser.

KJØP hos de firmaer som averterer hos oss.

Post 13. Styrets fornyede søknad om totalfredning av kommunens landeiendommer i Rogaland og Vestagder fylker, eller i hvert fall fredning av faunaen på disse eiendommer, har vært i sirkulasjon. Elektrisitetsverkets driftsbestyrer frarådet, lysverksdireksjonens uttalelser er såvidt vites ennå ikke avgitt. Når denne foreligger går saken til borgermester og formannskap.

*

Distriktsdyrlæge Kjos Hanssen i Egersund har vist foreningen stor interesse og velvilje. Han har bl. a. fotografert, målt og beskrevet en meget interessant stor hedler i Heskestad og det svære furutre på Sagland i Bjerkreim. Forhandlingene er ennå ikke avsluttet.

Lensmannen i Helleland sendte søknad til fylkesmannen i Rogaland om fredning av et særlig stort eiketree på Fjordungen i Helleland. Fylkesmannen videresendte til departementet, som ikke kunde gi eieren noen erstatning for fredningen. Landsforeningen fikk saken oversendt og videresendte til vår forening, som tilbakesendte den til lensmannen med meddelelse om at foreningen vilde bidra med kr. 25; resten, som ikke var fastslått, måtte innsamles av interesserte i bygden. Foreningen har purhet i saken, men der foreligger ingen avgjørelse.

*

På gården Svinelid i Tysvær står Rogalands største almetrær. Lensmannen i Skjold har etter foreningens anmodning innledet underhandling om fredning og skaffet de nødvendige mål og opplysninger.

*

Styret har søkt departementet om å få anbringe Statens fredningsmerke ved den

forlengst fredede ruggestein i Sogndal, og Kirkedepartementet har med skrivelse av 5. januar d. å. sendt merket.

Post 2 er under jevn bearbeidelse, men vil ta sin tid.

Post 3. Etterlyst hos Landsforeningen.

Post 4. Forelagt Landsforeningen i forbindelse med krav om avholdelse av landsmøte etter felleslovens bestemmelse.

Post 5. Styret har dessverre ikke kunnet avse tid til fortsatt bearbeidelse av denne viktige post. Det samme gjelder de likeså viktige

poster 6, 7 og 8. De er forelagt Landsforeningen, men ellers er intet foretatt med disse 4 viktige poster, som vil stille store krav til styrets initiativ og dyktighet.

Post 9. Styret har sendt departementet forslag om skjerpelse. Det er, å dømme etter de forskjellige avisartikler om saken, et krav som arbeider sig frem med styrke.

Post 11. Styret skrev nylig til den store naturfredningsforening i Sveits med anmodning om å bli medelt hvorledes man der har lagt arbeidet an for at skolenes elever kan bli innpodet naturfredningsbevegelsens grunnsyn i detaljer.

Post 12. Forelagt Landsforeningen.

Post 14. Der er skrevet til Stavanger Sparekasse, Stavanger og Rogaland Bank og Klosters legat. Fra Sparekassen fikk foreningen kr. 50 til fondet for erhvervelse av fortidsminner.

*

Som svar på foreningens forskjellige henvendelser angående fuglefredning, meddeler Landbruksdepartementet i skrivelse av 19. desember f. å. at det har henstillet til fylkesmannen i Rogaland å foreslå for kommende fylkesting at den nu i 2 perioder gjeldende fuglefredning fornyes for kommende periode.

Fotografer Dem

HOS FOTOGRAF NORLAND
STAVANGER v. PARKEN

Ingeniør Evensen har velvilligst innsamlet et fond til erhvervelse av fortidsminner i Rogaland, og dette fond har satt administrasjonen i stand til foruten å sikre efterslekten fortidsminner, også å bekoste en utsøkt samling prektige fotografier av bautasteiner, gravhauger og kjempetrær — i alt 57. De er tilstillet Landbruksdepartementet sammen med de mange fredningsandragender. Landsforeningen, foreningens arkiv, Stavanger Museum og journalist Th. Dahl har også fått eksemplarer av billedene.

Særskilt regnskap for fondet medfølger.

Ingeniør Sanner har elskverdigst stillet sin bil til gratis disposisjon ved mange reiser i feltene, overrettsakfører Rødne likeledes, og journalist Dahl har med sine avisartikler bidratt meget til å høine forståelsen av og interessen for bevaring av alle fortidsminner *i terrenget*.

Museumsdirektør Jan Petersen har gjort foreningen store tjenester ved å anbefale alle innsendte fredningsforslag vedrørende fortidsminner. Det samme har konservator Schønning gjort når det gjaldt fredning av dyre- og fuglefauna.

Bortsett fra den store styrebefaring på Jæren i november er foreningen ikke påført noen reiseutgifter for andre enn fotografen.

Styret 1934.

Formann: Ole Isaken.

Nestformann: Sigurd Evensen.

Sekretær: Peter Molaug.

Kasserer: Erling Torgersen.

Styremedlem: Wilh. Motland.

I august meddelte Molaug at han ønsket å fratruke styret, da hans tid ikke tillot ham å fortsette. Han takket for behagelig samarbeide og ønsket foreningen alt godt.

1ste varamann Aadnesen inntok hans plass som styremedlem, og nestformannen, som fra første stund hadde overtatt befatningen med arkivet, påtok sig også velvilligst å utføre protokollførselen.

FRA ÅRSMØTET I ROGALAND NATURFREDNINGSFORENING

Rogaland naturfredningsforening holdt generalforsamling lørdag 19. januar 1935. 37 medlemmer til stede.

Årsberetningen godkjentes. Regnskap for midler innsamlet til arbeide for fredning av gravhauger, bautasteiner og andre fortidsminner samt foreningens ordinære regnskap godkjentes likeledes. Generalforsamlingen bevilget 2 000 kroner til innløsning og inngjerding av projektet Børaunen med innenfor liggende lagune, som er foreslått fredet som natur- og fugle-reservat og anbefalt av 23 kulturelt interesserte institusjoner og foreninger — under forutsetning av at staten bringer naturfredningsloven av 1910 og 1916 i praktisk anvendelse og tilveiebringer de midler som ellers måtte til.

Generalforsamlingen besluttet å sende en ny henvendelse til Landbruksdepartementet om beskyttelse av kristtorntreet i villskog og anmoder om at det må bli truffet betryggende bestemmelser herom i forbindelse med den forestående revisjon av loven av 1931 om skogvern.

Til formann gjenvalgtes overmaskinist Ole Isaksen, nestformann handelsgartner Wilh. Motland, sekretær avdelingsingeniør S. Evensen, kasserer frisørmester Erling Torgersen, styremedlem skreddermester W. Knudsen (ny), til revisorer gjenvalgtes kjøbmann Th. Fjermestad og som ny ligningsassistent Osm. Fosssand istedenfor

Havana Magasinet A/s.

KIRKEGATEN 1. TELEFON 481. STAVANGER

Byens største

spesialforretning i tobakk.

ROGALAND KRETSPFORENING FOR NATURFREDNING I NORGE
 ROGALAND NATURFREDNINGSFOND

Regnskap for 1934.

Inntekter:

Beholdning 1. januar 1934 kr. 1 549.84
 Tilført fra foreningskassen, iflg. gen-
 fors.besl. 28. januar 1934 » 350.16
 Renter for 1934 » 52.40

kr. 1 952.40

Utgifter:

Beholdning 31. desember 1934 kr. 1 952.40

kr. 1 952.40

Stavanger 3. januar 1935.

OLE ISAKSEN (sign.),
 formann.

JOHN DAHLE, THS. FJERMESTAD (sign.),
 revisorer.

ERLING TORGERSEN (sign.),
 kasserer.

REGNSKAP

for

midler innsamlet til arbeidet for fredning av
 gravhauger, bautasteiner o. a. fortidsminner.

1934.

Innsamlet:

Gaver à kr. 50.00 4 stkr. kr. 200.00
 » - » 25.00 2 » » 50.00
 » - » 20.00 1 » » 20.00
 » - » 10.00 10 » » 100.00
 » - » 5.00 4 » » 20.00
 Honorar for radioforedrag » 40.00

kr. 430.00

Utgifter:

Innkjøp av gravhaug kr. 60.00
 Bidrag til Bymarken » 5.00
 Innkjøp av korter » 11.70
 Fotografering » 272.26
 Transportutgifter » 14.70
 Tinglysningsutgifter » 20.00

kr. 383.66

Beholdning pr. 20. desember 1934 kr. 46.00

Stavanger 20. desember 1934.

S. EVENSEN (sign.)

ERLING M. JOHNSEN
 Møbelverksted. Hetlandsgaten 17. Telef. 2871
 STAVANGER

Utfører stilige, solide møbler til
 enhver smak og fordringer.

Rogalands kretsforening av Landsforeningen for naturfredning i Norge.

MEDLEMSFORTEGNELSE

Æresmedlem.

Ole Isaksen.

Livsvarige medlemmer.

Ole Isaksen, overmaskinist.
E. Berentsen, konsul.
Anton Pedersen, grosserer.
Bernh. Randulff, kontorchef.
Anders Bærheim, avdelingschef.
Sigurd Evensen, ingeniør.
Stavanger Kommune.
Kjos Hanssen, distriktsdyrlæge, Egersund.
John Dahle, kjøpmann.
Oluf Hals, handelsreisende, Oslo.
Thomas Fjermestad, kjøpmann.
Gust. A. Arentz, konsul.
A. M. Smedsrud, doktor.
Kr. Berg, advokat.
R. Tørresen, kaptein.
Karl Marnburg, kjøpmann.

Foreninger og institusjoner.

Stavanger Gartnerforening.
Stavanger Ingeniørforening.
Stavanger Turistforening.
Stavanger Museum.
Stavanger Skogselskap.
Stavanger- og Rogaland dyrebeskyttelsesforening.
Stavanger avd. av fortidsminnesmerkers bevarelse.
Stavanger folkeskoles pedagogiske forening.
Stavanger krets av Filologernes og Realisternes landsforening.

Årsbetalende medlemmer.

Aadnesen, L. A. R., materialorvalter.
Aadnesen, Lars, maskinist.
Aadnesen, Olav, postbud.
Aamodt, T., verksmester.
Aanonsen, Arnt, kjøpmann.
Aarthun, Sjur, opsynsmann.
Aase, Johan, postekspeditør.
Aasland, Jul., maskinmester.
Abrahamsen, Trygve, gasskontrollør.
Ahmer, Christoffer, restauratør.
Alveberg, P., tollkontrollør.
Anbjørnsen, Anton J., snekker.
Anda, Johan, kjøpmann.
Andersen, Andr., grosserer.
Andersen, Walter, kjøpmann.
Andreassen, Nordal, kjøpmann.
Anfinsen, Andr. O., grosserer, Sandnes.
Anfinsen, Martin O., grosserer, Sandnes.
Antonsen, Nils, kjøpmann.
Aschehoug, Joh., postekspeditør.

Askvik, Nic. B., kjøpmann.
Auestad, I Th., grosserer.
Bergesen, Sigval, konsul.
Bergmark, Alex., postekspeditør.
Birkedal, M., bestyrer.
Birkeland, G., underfogd.
Birkeland, M. K., politibetjent.
Bjørheim, Rasmus, snekkermester.
Bjørheim, Ingeborg, telegrafistinne.
Bjørheim, Lars, reisende.
Bjørck, S., grosserer, Oslo.
Bjørge, J. agent.
Benning-Bjørheim, Arne, lektor, Oslo.
Bjørnsen, Lars M., kjøpmann.
Bjørnsen, Otto, snekkermester.
Bore, Sven, smedemester.
Boye, Johannes, boktrykker.
Bowitz, Carsten, støperieier.
Brudvik, Arthur, bestyrer.
Brochman, Johannes, hovedbokholder, Bergen.
Bryne, Thoralf, handelsgartner.
Bærheim, Anders, gartner.
Bærheim, Sigurd, tegner.
Carlsen, O., maskinist.
Christensen, Edv. Th., byggmester.
Christoffersen, Ole, restauratør.
Clements, Julius, støperieier.
Corneliussen, Ohmer, frisør.
Corneliussen, R., tapetserer.
Dahl, Th., journalist.
Dahle, Michael, disponent.
Danielsen, Inga, frk.
Davidsen, W., maskinist.
Dreyer, Jakob, boktrykker.
Ebeltoft, H., sadelmaker.
Eckhoff, M., bygningschef.
Edland, Guthorm, gartner.
Eeg, Peder, kjøpmann.
Eide, B. W., distriktschef.
Eide, I., driftsingeniør.
Eide, R., kontorist.
Eilertsen, J., gravør.
Ellingsen, Fr., bokholder.
Elvig, R., glassmester.
Emberland, Nils S., frisør.
Eskeland, Sven, gårdbruker, Ø. Stokka.
Eskeland, Thoralf, elektr. installatør.
Evensen, E., tollopsynsmann.
Evertsen, Hjørdis, kontordame.
Evertsen, Reinert, faktor.
Fanebust, redaktør, Sandnes.
Finne, Gabriel, ingeniør.
Finnesand, John, maskinmester.
Fjermestad, Martin, fabrikkieier.
Floor, Otto, bokhandler.
Fossand, Osmund, lign.assistent.
Friiser, Thorleif, postekspeditør.
Gabrielsen, B. J. disponent.
Gilje, Erik Th., måleravleser.

Gilje, Konrad, vaktmester.
 Gladstad, L., major.
 Godal, Alfred, maskinmester.
 Godal, Arne, handlingsgartner.
 Greve, A. T., kjøpmann.
 Grude, I. Mossige, chefsekretær.
 Gudmundson, G. J., agent.
 Gulbrandsen, Carl, o.r.sakfører.
 Gullichsen, B., forretningsfører.
 Gundersen, Hildor, kommunerevisor.
 Gundersen, J. Stray, avdelingschef.
 Gundersen, Oluf, formann.
 Haaland, lærer, Ø. Stokka.
 Haaland, Ingv., grosserer.
 Haaland, Thorvald, maskinassistent.
 Haaland, Lauritz K., kjøpmann.
 Haaland, Samuel, gårdbruker, N. Stokka.
 Haave, Thorleif, snekker.
 Haga, Andreas, gasskontrollør.
 Hagen, Sverre, bademester.
 Halvorsen, Severin, kjøpmann.
 Hamre, Birger, agent.
 Hamre, Th., hovedkasserer.
 Hamre, Udmund, fullmektig.
 Hansen, C., kontorchef.
 Hansen, Hans E., grosserer.
 Hansen, Herluff, gullsmed.
 Hansen, Hj. Feyling, postekspeditør.
 Haugland, Oluf, snekkermester.
 Haugstad, Odmund, skibsfører.
 Hedberg, Charles W., kjøpmann.
 Helganes, Helga, butikkdame.
 Helgesen, J., kjøpmann.
 Helgø, Halvor, kontorist.
 Hellstrøm, G., juveler.
 Henriksen, Børge O., postekspeditør.
 Henriksen, G., tannlæge.
 Henriksen, Leonhard, maskinist.
 Hertervik, Paul, byggmester.
 Heske, Håkon, frisør.
 Heske, M. O., feiermester.
 Hinna, boktrykker.
 Holgersen, Holger, gymnasiast.
 Homme, Bjørn, ingeniør.
 Housken, Ole, revisor.
 Hoseeth, Harald, skiltmalermester.
 Hovland, Peder, 1ste styrmann.
 Husebø, Peder, verkstedform., Sandnes.
 Hustad, skolebestyrer, Sandnes.
 Høie, Finn, mekaniker.
 Høiland, J., opsynsmann.
 Høiland, Jonas, agent.
 Høiland, P. L., blikkslagerm., Sandnes.
 Håland, Thorvald, maskinass.
 Idsøe, Thore, slaktermester.
 Ingebretsen, Alfred, maskinmester.
 Ingebretsen, Smitt, redaktør.
 Isachsen, Ada, fru.
 Isaksen, Fred, maskinass.
 Isaksen, Ingeborg, fru.
 Isaksen, J. S., verkseier.
 Isaksen, Marie, telefonbestyrerinne.
 Iversen, Iver, formann.
 Jacobsen, E., fullmektig.
 Jacobsen, Henrik, kontorist.
 Jacobsen, Lars, restauratør.
 Jacobsen, Olav, agent.
 Jensen, Fritz, kjøpmann.
 Jensen, Jens, politikontorist.
 Jensen, Mauritz, kjøpmann.
 Jensen, Osw., feiermester.
 Jensen, Torarin, kjøpmann.
 Jenssen, J. J., reguleringschef.
 Johannesen, Anna, fru.
 Johannesen, Amund, maskinist.
 Johannesen, Josef, fabrikant, Oslo.
 Johannesen, P. M., skogassistent, Sandnes.
 Johannessen, Paul, kontorchef.
 Johansen, Aron, agent.
 Johnsen, Ingolf, butikkchef.
 Johnsen, Johan, kasserer.
 Johnsen, Johs., paraplymaker.
 Johnsen, Knud, butikkchef.
 Johnsen, Theodor, murmester.
 Jonassen, Lauritz, bokholder.
 Juell, H., stadsingeniør.
 Juul, Aadne P., revisor.
 Jæger, Oluf, ekspeditør.
 Jøsang, R., ekspeditør.
 Karlsen, Georg, postbud.
 Kavli, Fr., disponent.
 Kirsebom, G. M. T., kjøpmann.
 Kleppe, Trygve, kemner.
 Klock, J. M., smedemester.
 Knoph, Elias, kjøpmann.
 Knoph, Martha, fru.
 Knudsen, Wilh., skreddermester.
 Kristiansen, Adolf, skibsfører.
 Kristiansen, Eivind, sadelmaker.
 Kristiansen, P., urmakermester.
 Krogh, Chr., snekkermester.
 Kverneland, Ingebret, lagerchef.
 Kvie, Olaf, agent.
 Larsen, Aksel, disponent, Oslo.
 Larsen, Alf, restauratør.
 Larsen, Anker, postekspeditør.
 Larsen, B. Arnholdt, disponent.
 Larsen, Chr. Anker, journalist.
 Larsen, Georg, styrmann.
 Larsen, Leif O., kontorchef.
 Larsen, Olaf, maskinmester.
 Larsen, Olav, rørlegger.
 Larsen, Thomas F., driftsingeniør.
 Larssen, John, bokhandler.
 Larssen, M., tanntekniker.
 Lea, Kathinka, bestyrerinne.
 Lervik, Gunnar A., maskinist.
 Lerø, Herborg, frk., Sandnes.
 Lie, Trygve, kontorist.
 Lien, Karl A., maskinsetter.
 Lode, Ludvig, verkstedeier.
 Lode, Jonas R., malermester.
 Lone, Albert, statspolitibetjent.
 Ludvigsen, Thorvald, modellsnekker.
 Lund, Halfdan, gartner.
 Lund, Harald, magister.
 Lund, C. Olsen, kontorchef.
 Lunde, Erik, kjøpmann.

Lunde, Olaf, agent.
 Lunde, Om., lærer.
 Lunde, S. A., dyrlæge, Sandnes.
 Lunde, Sigv., kobberslager.
 Lura, Sigurd, styrmann.
 Løken, J., bygartner.
 Løvik, Gunnar, fabrikkieier.
 Løvår, Olaf, hotelleier, Moi.
 Maakestad, Agathe, fru.
 Madsen, Arthur, kommunegartner.
 Madsen, Trygve, gartner.
 Markussen, Alf, stereotypør.
 Martinsen, Hjalmar, frisør.
 Mauritzen, Aug., fabrikkieier.
 Mauritzen, M., pastor.
 Mauritzen, Nils, tømmermann.
 Meidell, Chr., læge.
 Melby, O., kjøpmann.
 Meland, Korn, kasserer.
 Meling, T., vaktmester.
 Middelhøen, Bertr. C., borgermester.
 Mjølensnes, H., lensmann, Egersund.
 Mjølensnes, O. H., lensmann, Egersund.
 Moe, Anstein, skibsfører.
 Moe, H. Asche, botaniker.
 Moen, Tjostov, kontorchef.
 Molaug, Peter, skolebestyrer.
 Mosgreen, B. C., lektor.
 Motland, Wilh., gartner.
 Munch, Ludovica, lærerinne.
 Mydland, L. A., disponent.
 Mydland, M., disponent.
 Nessler, Wilh., tannlæge.
 Nielsen, Erling, stadsarkitekt.
 Nilsen, Arne, mekaniker.
 Nilsen, Nils, elektriker.
 Nilsson, E., chauffør.
 Norland, M., læge.
 Norland, Peder, gårdbruker, Meling, Høgsfjord.
 Norland, Thorv., disponent.
 Nygren, Trygve, inspektør.
 Nygård, Olene, frk., handlende.
 Nærum, J., konsul.
 Næs, H., læge.
 Næs, Øistein, tapetserer.
 Odden, T. G., bestyrer.
 Oftedal, gårdbruker.
 Oftedal, Lars, malermester.
 Oftedal, Tjøl, redaktør.
 Olsen, A. Bærem, disponent.
 Olsen, Aksel, kobberslager.
 Olsen, Alfred, maskinsetter.
 Olsen, August, elektr. reparasjonsverksted.
 Olsen, Bertha, frk.
 Olsen, Hans, disponent.
 Olsen, Håkon Angell, byselger.
 Olsen, O. S., borgermesterfullmektig.
 Olsen, Ola, fabrikkieier.
 Olsen, Omm., kjøpmann.
 Olsen, Sigurd, kjøpmann.
 Omdahl, Ingolf, kasserer.
 Opsahl, Anna, frk., lærerinne.
 Opsanger, K., bokhandler.
 Orstad, Karl C., stenarbeider.
 Osa, Bernholft A., zoolog.
 Paulsen, Gunnar, bokbinner.
 Paulsen, John, skibsfører.
 Paulsen, M., tollkontrollør.
 Pedersen, Adolf, fyrbøter.
 Pedersen, Birger, disponent.
 Pedersen, Sigrid, fru.
 Pedersen, Ole, forretningsfører.
 Petersen, Jan, direktør.
 Pettersen, Gerh., redaksjonssekretær.
 Pisani, Adolf, postbud.
 Pihl, Trygve, agent.
 Pram, Hjalmar, ingeniørkemiker.
 Randulff, Thomas, depotchef.
 Rasmussen, Trygve, boligbestyrer.
 Ramsland, Erling J. A., grosserer.
 Ramsland, Wilh., grosserer.
 Ree, Hans G., pakkemester.
 Rege, Bertinius, stadsveier.
 Riis, Johan, megler.
 Riisdal, Ola, lensmann, Sauda.
 Roaldsø, M. O. forretningsfører.
 Robberstad, Hans, kjøpmann.
 Rullestad, Karoline, lærerinne.
 Rullestad, Øistein, tannlæge.
 Rullestad, Ø., skolebestyrer.
 Ruus, Th., tollkontrollør.
 Rygh, Birger, arkitekt.
 Rygh, C. N., redaktør.
 Rygh, Sigurd, forsorgschef.
 Rødne, Lars, o.r.sakfører.
 Sagvaag, Karl, montør.
 Salvesen, Fr., avdelingschef.
 Sandved, Peder, handelsgartner, Høyland.
 Sanner, Alf, bestyrer.
 Schaaning, H. Tho. L., konservator.
 Selrod, R., direktør.
 Selvik, Tønnes, jernbanevisitør.
 Serigstad, Joachim, eksportør.
 Simonsen, Chr., agent.
 Sirnes, Alf, opsynsmann.
 Sivertsen, Sigurd, inspektør.
 Sjursen, Sigurd, avd.chef.
 Skjæveland, Alfred, agent.
 Skjæveland, E. A., maskinist.
 Skjæveland, Otto, styrmann.
 Skretting, Tollak, fabrikkieier.
 Sletten, Klaus, redaktør.
 Smith, E., dyrlæge.
 Solemslid, Arthur, skogforvalter, Sandnes.
 Stabenfeldt, Nils, boktrykker.
 Stavneem, Thor, postmester, Sandnes.
 Steen, R. L., kasserer.
 Storhaug, L., arkitekt.
 Svanæs, Edv., styrmann.
 Svendsen, Odd, Sandnes.
 Svendsen, Oscar, postekspeditør.
 Svensen, Emil, kontorchef.
 Svihus, Trygve, landmåler.
 Sæland, G., forvalter.
 Sømme, Ole, vaktmester.
 Sønneland, G., hovedbokholder.
 Sørbøe, Alf, grosserer.
 Sørbøe, Gabriel, støperieier.

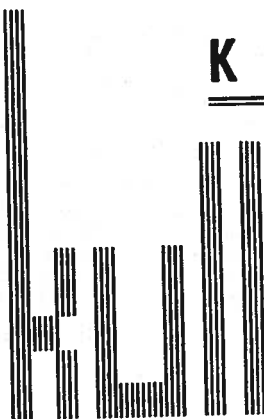
Sørbøe, Marie, handlende.
 Søyland, Svein, lensmann, Gjesdal.
 Søyland, Erling, kjøpmann.
 Tau, Ottar, snekker.
 Tengedal, Erik, rørlegger.
 Tengs, Sigfred, bestyrer.
 Thormodsen, Thomas, lign.ass.
 Thomsen, Ingvard, kjøpmann.
 Thomsen, Rasmus, avd.chef.
 Thorbjørnsen, Jørgen, revisor.
 Thorsen, Tønnes, kontorchef.
 Thoring, Aug., disponent.
 Thorkildsen, R., læge.
 Thorsen, G., vaktmester.
 Thorsen, L., ingeniør.
 Thorsen, Gustav, revisor.
 Thorsen, Thy., skibsfører.
 Thjemøe, P., driftsassistent.
 Tjemsland, Johs., chauffør.
 Tjessem, T., fenrik.
 Tollefsen, B., postbud.
 Topdal, Maric, frk.
 Torgersen, Erling, frisør.
 Torjussen, S., telegraffullmektig.
 Torkelsen, Ole, verksformann.

Torkelsen, Torkel, byggmester.
 Torkildsen, Thor, tapetserer.
 Torgrimsen, K. M., konsul.
 Torstensen, Th., lokomotivfører.
 Tunge, Thore, slaktermester.
 Tranberg, Oluf, kjøpmann.
 Tvedt, Cecilie, frk.
 Tønnessen, Arthur J., kjøpmann.
 Tønnessen, T., vognfabrikant.
 Undem, S., boktrykker.
 Veland, Johannes, lods.
 Veire, Th., kjøpmann.
 Vigrestad, Asbj., støperieier.
 Waldeland, Jonas, byggmester.
 Wareberg, Gunnar, kjøpmann.
 Willumsen, Thycho, ingeniør.
 Willumsen, Wilh., kontorchef.
 Wiig, H., bankchef.
 Wietfeldt, Arnold, kjøpmann.
 Øglænd, Sigurd J., kjøpmann, Sandnes.
 Øgreid, Knud, arkitekt.
 Østraadt, Søren M., gårdbruker, Sandnes.
 Øxnevad, E., kjøpmann.
 Østraadt, Severin, lektor.
 Zwerg, C. handelsgartner.

Sjøthuns Kull- & Vedforretning

Karlsmindegt. 98
 Telefon 1579
 Stavanger

K O K S

VED

Klær etter mål

*med fin passform og shic
 vil enhver herre finne
 etter sin smak hos mig.
 Godt utvalg i fine og gode
 stoffer til rimelige priser.*

W. Knudsen

1. klasses skredderforretning
 og Klædehandel. Vevergt. 9.

KONRAD LØW

Stenhuggeri.

Gravmonumenter.

SANDNES

Livrenter

Norges eldste livsforsikringsselskap

Gjensidiges gaard
Karl Johans gate 16
Centralbord 21 830

Gjensidige

Reis i Norge med BERG-HANSEN'S billetter.

Østlandske kretsforening av Landsforeningen for Naturfredning i Norge.

MEDLEMSFORTEGNELSE PR. 1. JANUAR 1935

A. Livsvarige medlemmer (kr. 40.00 en gang for alle).

Aall, Hans, direktør, Bygdøy.
Akers kommune.
Andresen, Joh. H., fabrikkier, Skøyen.
Aubert, Axel, dr., generaldirektør, Oslo.
Berg, Jens W., verkseier, Glasmagasinet, Oslo.
Berg, Nils Chr., verkseier, Jevnaker.
Bjanes, landbruksdirektør, Oslo.
Bondeungdomslaget i Oslo, Kr. 4desgt.
Broch, H., professor, Oslo.
Bronn, Olaf, grosserer, Bestun.
Bronn, Torleif, cand. jur., Bestun.
Bruun, Eskild, høiesterettsadvokat, Oslo.
Bryn, Alfred J., ingeniør, Oslo.
Buskerud Jæger- og Fiskerforening, Drammen.
Børs, Otto, direktør, Narvesens kioskk., Oslo.
Delphin, Arne, ingeniør, Oslo.
Delphin, Chr., stud., Oslo.
Det kgl. Selskap for Norges Vel, Oslo.
Diesen, Bredo, tannlæge, Oslo.
v. Ditten, Th., Skravestadverket pr. Sandefjord.
Drammens og Oplands Turistforening, Drammen.
Eitzen, Camillo, Oslo.
Fett, Harry, riksantikvar, Akersgt. 42, Oslo.
Friluftsklubben, Oslo.
Gleditsch, K. G., oberstløytnant, Vettakollen.
Gleditsch, Mimi, frøken, Oslo.
Grøndahl, Anders, boktrykker, Slemdal.
Gulbranson, C., general, Bergen.
Hals, Hans, Stockholm.
Hambro, Elise, skolebestyrer, Bergen.
Hansson, Chr., direktør, Bygdøy.
Hansson, Dagny, fru, Bygdøy.
Hartmann, Aage, Bygdøy.
Hartmann, G., ingeniør, Lysaker.
Heiberg, Axel, konsul, Lysaker.
Heyerdahl, Anton, advokat, Oslo.
Heyerdahl, F., direktør, Aker.
Hoel, Adolf, dosent, Oslo.
Holmboe, Jens, professor, Tøyen.
Holst, Trone, direktør, Oslo.
Holtedahl, Olaf, professor, Vinderen.
Horn, Gunnar, dr., Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser.
Huitfeldt, redaktør, «Aftenposten».
Huitfeldt, Hans, læge, Oslo.
Ingier, Alexandra, dr. med., Oslo.
Juell, Chr., stadsdyrlæge, Kr.sand.
Karlsen, direktør, Uranienborg Terrasse 11, Oslo.
«Kjenn Ditt Land» (Centralforeningen),
Kr. Augustsgt., Oslo.
Kjos-Hansen, distriktslæge, Egersund.
Kongsberg formannskap, Kongsberg.

Krøtø, O., tannlæge, Oslo.
Lid, Johannes, konservator, Oslo.
Lindboe, Einar, læge, Oslo.
Lund, Otto, forstkandidat, Oslo.
Løken, Johan, overrettssakfører, Gyldenløvesgt. 22, Oslo.
Løvenskiold, Carl, forstkandidat, Oslo.
Mustad, Else, fru, Aker.
Mustad, Wilhelm, fabrikkier, Oslo.
Møller, Lovise, Industrigt. 30, Oslo.
Møystad, H., godseier, Elverum.
Nansen, Aleksander, advokat, Oslo.
Narvesen, B., direktør, Ringebu.
Nielsen, Ingwald, frue, Oslo.
Norsk Hotel- og Restaurantforbund, Oslo.
Nyquist, Arild, skibsreder, Oslo.
Olsen, Rudolf, skibsreder, Oslo.
Oslo kommune, borgermesteren.
Printz, Axel, kaptein, Oslo.
Printz, Jens, sekretær, Oslo.
Quille, Borghild, fru, Oslo.
Qvale, Finn, major, Oslo.
Ringnes, Knud, direktør, bryggerieier.
Saxlund, E., advokat, Oslo.
Schilling, Hj., overlæge, Oslo.
Sejersted, H. N., overingeniør, Oslo.
Selskapet for Nordstrands Vel, Nordstrand.
Sem, Elise, høiesterettsadvokat, Holmenkollen.
Skogdirektørens kontor, Landbr.dpt., Oslo.
Stang, J. B., skibsreder, Oslo.
Stenersen, Gudmund, maler, Oslo.
Strøm, Chr., grosserer (Steen & Strøm), Oslo.
Strøm, K. Münster, Oslo.
Strøm, O., overlærer, Oslo.
Thommesen, Rolf, redaktør, «Tidens Tegn».
Thoresen, Ole R., skibsreder, Oslo.
Tillisch, Albert, overlæge, Vardåsen Sanatorium.
Traaen, A. E., dosent, Landbrukshøiskolen, Ås.
Treschow, F., godseier, Larvik.
Turistforening, Den norske, Oslo.
Wedel-Jarlsberg, Mathilde, fru, Oslo.
Wessel, Ellen, fru generaldirektør, Sarpsborg.
Wiborg, Justus, direktør, Kalvild pr. Lillesand.
Wiborg, fru Kathinka, Kalvild pr. Lillesand.
Wilse, A. B., fotograf, Oslo.
Young, fru godseier, Vettakollen.
Ødegård, Axel, direktør, Slemdal, V. Aker.
Østråt gård, bankchef C. Bugge, Hamar.

B. Årlig betalende medlemmer (kr. 4.00 pr. år).

Aagaard, Birger, fiskeriinspektør, Oslo.
Aarhus, Knud, bokholder, Oslo.
Amundsen, K. Vilh., kaptein, Oslo.
Andersen, Gudolf, direktør, Oslo.
Augdahl, Per, ekspedisjonschef, Vettakollen.
Bang, Olaf, depotchef, Oslo.

Bentzen, B. E., major, Oslo.
 Bergh, Arno, arkitekt, Oslo bys vel, Oslo.
 Berg, Rolf A., kjøpmann, Drammen.
 Bergsland, Chr., grosserer, Husebysteien 10,
 S. Huseby.
 Bonnevie, Kristine, professor, Oslo.
 Bøhn, lensmann, Vettakollen.
 Christensen, I. E., fylkesmann, Oslo.
 Christiansen, Thea, frk., Slemdal.
 Conradi, Th., inspektør, Oslo.
 Danelius, dr., Trondheim.
 Dannevig, Alf, cand. real., Arendal.
 Delphin, Kr., overrettssakfører, Oslo.
 Drangeid, Olav, skogforvalter, Jønsberg, Stange.
 Eidsvoll: «Kjenn Ditt Land», ved O. T. Lund.
 Flood, Johannes, apoteker, Rikshospitalet, Oslo.
 Foss, A., diplomingeniør, Oslo.
 Friis, Hielm, overrettssakfører, Oslo.
 Giertsen, Giert, direktør, Blommenholm.
 Graham, Odd, kaptein, Aker.
 Gran, H. H., professor, Slemdal.
 Grette, Einar, advokat, Slemdal.
 Grimeland, B. A., skolebestyrer, Oslo.
 Gulbrandsen, Carl, grosserer, Oslo.
 Gulbranson, Joh., kriminaldommer, Vettakollen.
 Gundersen, Carl, overrettssakfører, Drøbak.
 Guthe, Asbjørn F., ingeniør, Oslo.
 Haavind, Rolf, disponent, Oslo.
 Hansen, Kaja, tannlæge, Oslo.
 Hartvig, P., læge, Kragerø.
 Hang, Hans, forstmester, Larvik.
 Haug, Therese, frk., Oslo.
 Heim, Ant., direktør, Oslo.
 Hilden, John, sekretær, Oslo.
 Hoffstad, O. A., skolebestyrer, Sandefjord.
 Holmboe, Joh. Rye-, Tromsø.
 Holmenkollen Vel, lektor Russ, Holmenkollen.
 Hutfeldt-Kaas, Hartvig, dr., Bygdøy.
 Høegh, Hans C., blomsterhandler, Oslo.
 Hygen, Georg, Oslo.
 Jebe, Fredrik, assessor, Oslo.
 Jensen, Eskild, disponent, Vinderen.
 Jensen, ingeniør, Gulsbogen, Drammen.
 Jordbakke, Hans, fanejunker, Vestre Holmen.
 Jørstad, Ivar, statsmykolog, Oslo.
 Kildal, W., forstmester, Maridalen.
 Kiær, A., fhv. førstebibliotekar, V. Aker.
 Kingenberg, K. S., major, direktør, Oslo.
 Knudsen, Elise, fru Gl. Kirkeplass 2, Drammen.
 Knudsen, Magnus, grosserer, Arendal.
 Koefoed, Holger, Hvalstad.
 Korterød, A., sekretær, Oslo.
 Larsen, fru Ruth, Oslo.
 Larsen, Trygve, disponent, Oslo.
 Lindemann, C. F., læge, Oslo.
 Lindvik, Adolf, professor, Oslo.
 Lyng, B., dr., Ø. Aker.
 Løvenskiold, Herman L., dr., Kirkevn. 69, Oslo.
 Mohr, Anton, dr., Oslo.
 «Morgenbladet», Oslo.
 Munthe-Kaas, E., redaktør, Oslo.
 Munthe-Kaas, Erika, fru, Meltzersgt. 9, Oslo.
 Münster, Ths., bergmester, Bygdøy.
 Møinichen, dr., Midtstuen San., V. Aker.
 Natvig, H., dr., Oslo.
 Nielsen, C. E., telefondirektør, Drammen.
 Nilson, Robert, skibsfører, Oslo.
 Nissens pikeskole, Oslo.
 Nordhagen, Joh., overlærer, Oslo.
 Olsen, Carl, postfullmektig, Oslo.
 Olsen, frøken Signe, Oslo.
 Omsted, Carl, sekretær.
 Orning, O. Chr., overrettssakfører, Drammen.
 Oslo militære samfund, Oslo.
 Otne, frøken Christiane, Oslo.
 Qvigstad, kaptein, Oslo.
 Ramm, redaktør, Vinderen.
 Refsum, Thorleif, diplomingeniør, Oslo.
 Resvoll, Thekla R., dr., Bestun.
 Resvoll-Holmsen, Hanna, dosent, Vettakollen.
 Ringnes, Chr. M., direktør, Hvalstad.
 Ruden, Ivar, skoginspektør, Sandvika.
 Rygge, fru professor, Josefinegt. 31, Oslo.
 Sann, fru Karoline, Simarud pr. Rånåsfoss.
 Schetelig, J., professor, Tøyen.
 Schanke, A., skogforvalter, Kongsvinger.
 Schie, Eiulf, disponent, Oslo.
 Skavland, fru Ella, Oslo.
 Slemdals, Vinderens og Vettakollens Vel, kapt.
 Lous, Vinderen.
 Smith, K. A., apoteker, Sortland.
 Spjeldnas, major, Vettakollen.
 Steen, Thea, fru, S. Huseby, Ullern.
 Strand, fullmektig, Telegrafstyret.
 Strømner, direktør, Tollbodgaten 4, Oslo.
 Svae, Hj., kaptein, Oslo.
 Sverdrup, Helga, frøken, Oslo.
 Søhr, politimester i Aker.
 Tajet, Gustav, løytnant, Tåsen, V. Aker.
 Tharaldsen, H., fhv. lærer, Lillestrøm.
 Thaulow, Harald, Oslo.
 Tostrup, Agnes, frøken, «Kjenn Ditt Land»,
 Oslo.
 Ulvig, Elisa, frøken, Oslo.
 Vogt, Lars, generalagent, Torvet 5, Oslo.
 Voksenkollens Vel, Lorentzen, Voksenkollen.
 Walle, A. Th., fenrik, Oslo.
 Ween, Thorolf, kaptein, Bekkelagshøgda.
 Welhaven, J. A. byråchef, Nordstrand.
 Werenskiold, W., professor, Lysaker.
 Wersvik, Knut, Oslo.
 Wold, Karsten, kaptein, Oslo.
 Wold, Knut G., Trondheim.
 Zimmer, A., generalintendant, oberst, Slemdal.
 Øgård, A., karttegnar, Oslo.
 Østensen, Einar, advokat, Oslo.
 Østrem, Harald, advokat, Oslo.
 Øyen, Toralf, kaptein, Vinderen.

Utdrag av regnskap 1934

for

Østlandske Kretsforening for Naturfredning i Norge.

Beholdning fra 1933 kr. 2 719.14

Kontingenter:

a. livsvarige 4 à 40.00			»	160.00
b. årsbetalende:				
1930 1 à 4.00	kr.	4.00		
1931 3 à 4.00	»	12.00		
1932 25 à 4.00	»	100.00		
1933 43 à 4.00	»	172.00		
1934 49 à 4.00	»	196.00		
1935 6 à 4.00	»	24.00		
1936 1 à 4.00	»	4.00		
1937 1 à 4.00	»	4.00		
				516.00

Renter 1934:

i Oslo Sparebank	kr.	34.80		
i Creditbanken av «Livsvarige Medlemmers Fond»	»	85.00		
i ——— «Den gamle Mester»	»	5.40		
i Kreditkassen	»	30.93		
i Kreditkassen	»	30.93		
av kontingenter	»	5.24		
4½ % r. statsobl. 1931 kr. 2000.00	kr.	90.00		
— utlagt renter ved kjøp i 1933	»	13.75		
				76.25
				237.62

Utgift:

Bidrag til innkjøp av Mølen	kr.	500.00		
Porto m. v.	»	91.25		
Kontingent Landsforeningen	»	172.00		
Innsatt på bok for «Livsvarige Medlemmers Fond» i Creditbanken	»	321.25		
Balanse	»	2 548.26		
				kr. 3 632.76
				kr. 3 632.76

1935

Jan. 1. Beholdning:

Innstående i Oslo Sparebank	kr.	1 258.76		
— i Kreditkassen (S. Aars)	»	1 062.70		
— i Creditbanken («Den gamle Mester»)	»	221.70		
Kontant	»	5.10		
				kr. 2 548.26

Livsvarige medlemmers fond utgjør pr. 31/12-33 kr. 4 965.78, hvorav innestår i Den norske Creditbank på 6/m bok nr. 53457 kr. 3 078.42 og beror i Norsk 4½ % Statslån 1931 S. 1, pål. kr. 2 000.00, innkjøpt for » 1 887.36
kr. 4 965.78

Revidert og i orden.

Oslo den 25. februar 1935.

JENS PRINTZ
Revisor.

Oslo den 12. februar 1935.

ANTON HEYERDAL
Kasserer.

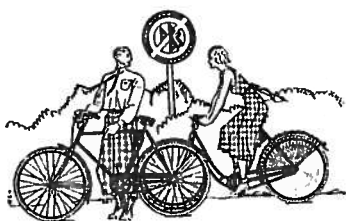
K. G. GLEDITSCH
Formann.

ØSTLANDSKE KRETS

Generalforsamling

fredag den 29. mars kl. 1¹/₂ em. (kl. 13¹/₂)
i møtesalen på Universitetet (Urbygningen).

Styret.

SYKLING — SUND SPORT

Benytt våren og sommeren til uteliv i sol og frisk luft. De kommer fort og lett vint frem med sykkelen, og sykling er sund sport for ung og gammel. —

*D. B. S. Den Beste Sykkel.
Forkromt — moderne utstyr.*

Jonas Øglænd, Sandnes
NORGES STØRSTE SYKKELFABRIK

STAB.

Merket og navnet garanterer sikker og omsorgsfull formidling av alle slag

Avisannonser

STAVANGER ANNONSEBYRÅ A/S

Telefoner: 902 — 3030
Efter kontortid 2653.

Eneste autoriserte annonsebyrå
i STAVANGER og ROGALAND

TOU bokøl

er nærende og styrk-
kende, og er et glim-
rende middel mot
søvnløshet. Drikk hver
aften en halv bokøl
straks før De går til-
sengs, og De vil få
en sund og veder-
kvegende søvn.

ANBEFALT AV
MANGE LÆGER

DEN IDEELLE

Cigarette-tobakk

ROGALAND
TOBAKKFABRIKK
STAVANGER

Nytt Norges= kart.

Enhver naturvenn

må ha det nye vakre Norgeskart av oberstløytnant Gleditsch utført i farverelieff. Størrelse 140×80 cm. med 1200 navn. Det vil foreligge trykt i nærmeste fremtid og kan fåes hos landets bokhandlere. Kartet er enestående i sitt slags og er det første relieffkart over Norge i denne målestokk.

Dr. Hermann Løvenskiold's
mønsterbeskyttede
FUGLEKASSER

fåes i vår Isenkramavdeling.

Pris kr. 1.90 for småfugl

Pris kr. 2.90 for stær

LIV og *SUNDHET*

Norsk blad for riktig levesett,
legemets og sinnets helse.

REDAKTØR PROF. DR. MED.
CARL SCHIØTZ

Hvem vil ikke gjerne holde sig sund og arbeidsglad, vite at ens nærmeste er kjekke og flinke, se at barna vokser og trives? LIV og SUNDHET er bladet for alle, kvinner og menn, gamle og unge.

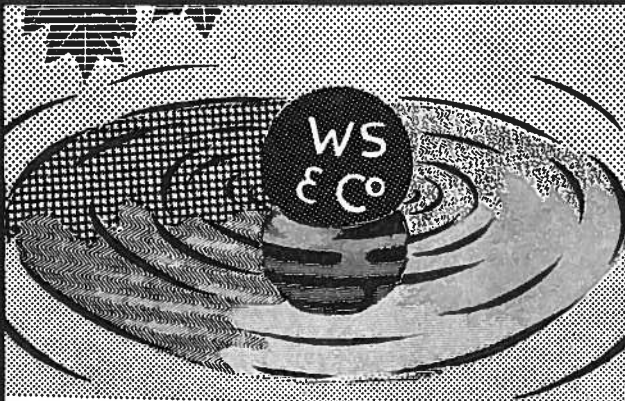
Bestilles på alle postanstalter og
fra Fabritius & Sønners Forlag,
Oslo. 12 nr. årlig, kr. 8 pr. 1/1 år,
kr. 4 pr. 1/2 år.

Glem ikke

Illustrert Familieblad

Hver uke ny serie av Nils og Blåmann.
ukens glede for voksne og barn.

**VI HAR ALLE NYHETER
I FAGET -**

VI UTFØRER ALT I
REPRODUKTIONER
KLICHEER, MATRICER
STEREOTYPIER, GALVANOS

WILH. SCHEEL & CO

ARBINSGT. 1. — TELF. 43522-43719

26760
per 1915

Gausta med Rjukanbanen

NORGES STATSBANERS REISEKONTOR:

- OSLO;** Statbanenes Reisekontor og Sovevogncentral, Østbanestasjonen. Telefon: Central 27 160. Telegramadresse «Reisekontoret, Oslo».
- TRONDHEIM:** Statsbanenes Reisekontor, Trondheim stasjon. Telefon: 3975 og 220. Telegr.adr. «Reisekontoret, Trondheim».
- BERGEN:** Statsbanenes Reisekontor, Bergen stasjon. Telefon: 0768 og 5150. Telegr.adr. «Reisekontoret, Bergen».
- BERLIN:** Amtliches Reisebüro für Norwegen, Unter den Linden 32.
- LONDON:** Norwegian State Railways, Travel Bureau, 21–24 Cockspur Street.
- NEW YORK:** Norwegian Government Railways, 342 Madison Avenue.

UTGITT AV LANDSFORENINGEN
FOR NATURFREDNINGEN I NORGE
APRIL 1935

Trykt hos Fabritius & Sonner, Oslo